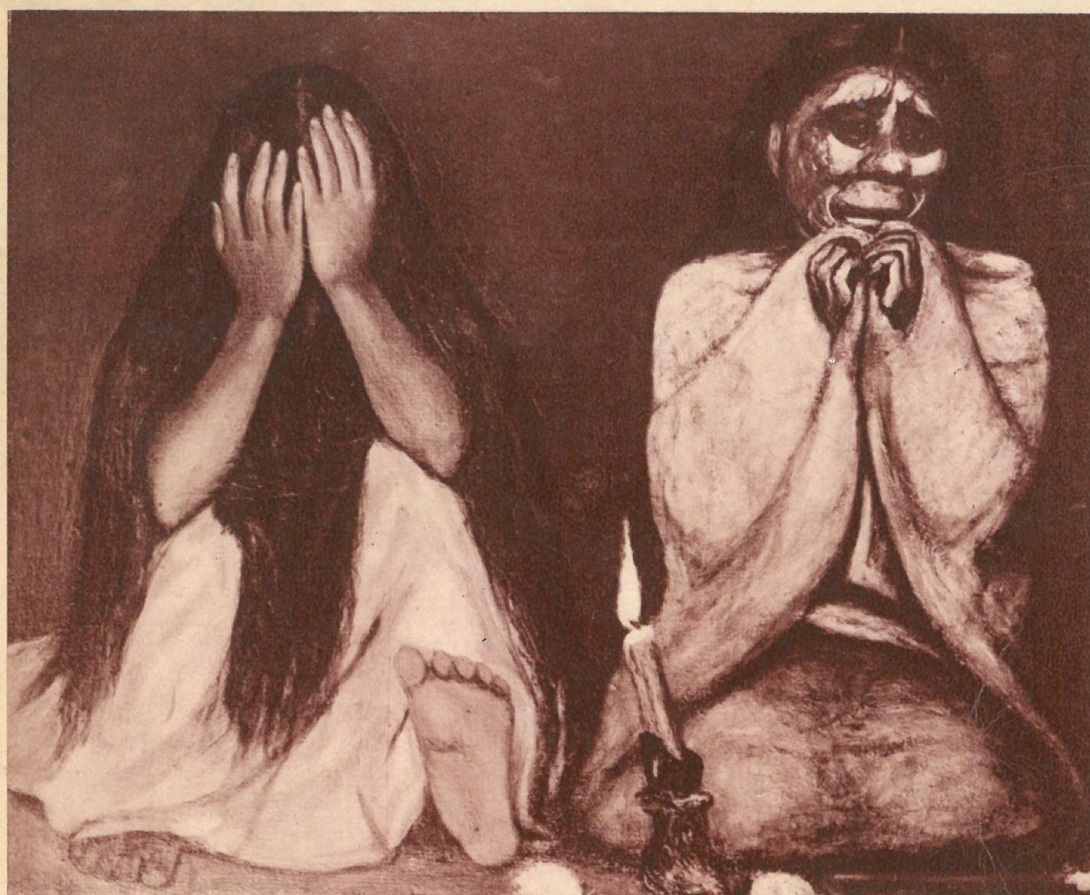

1155

WYSTAWA

SZTUKI MEKSYKAŃSKIEJ

WYSTAWA SZTUKI MEKSYKAŃSKIEJ

CENTRALNE BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

KOMITET WSPÓŁPRACY KULTURALNEJ Z ZAGRANICĄ

WYSTAWA
SZTUKI
MEKSYKAŃSKIEJ

MALARSTWO WSPÓŁCZESNE
GRAFIKA XVI – XX W.

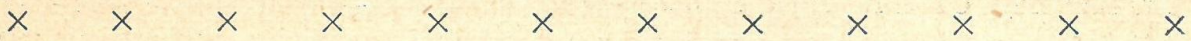
LUTY – MARZEC

1955

WYDAWNICTWO » SZTUKA « WARSZAWA

WYSTAWA SZTUKI MEKSYKAŃSKIEJ
ZORGANIZOWANA PRZEZ FRONT NARODOWY
ARTYSTÓW PLASTYKÓW W MEKSYKU
EKSPONOWANA JEST W POLSCE NA ZAPROSZENIE
KOMITETU WSPÓLPRACY KULTURALNEJ
Z ZAGRANICĄ

Zakł. Wkłęśłodrukowe i Introligatorskie RSW Prasa.
Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza
Warszawa B-6-82786

Ekspozycja w Polsce bogatego zestawu malarstwa i grafiki meksykańskiej jest dużej miary wydarzeniem w naszym życiu artystycznym, a zarazem manifestacją kulturalną, świadczącą o stałym rozszerzaniu współpracy i wymiany dóbr kulturalnych między Polską i innymi państwami. Wystawa — która wywoła niechybnie ożywioną dyskusję — przyjęta będzie z ciekawością i zainteresowaniem, nie tylko przez nasz świat artystyczny, ale również przez liczne zastępy polskich miłośników sztuki, którzy po raz pierwszy uzyskują możliwość bezpośredniego zetknięcia się ze sztuką meksykańską w tak szerokim zakresie.

Jesteśmy wdzięczni artystom meksykańskim i organizatorom wystawy za przysłanie do naszego kraju tak licznych prac artystów, reprezentujących, jak wiadomo, różne „szkoły“ twórcze i hołdujących różnym założeniom światopoglądowym. Pozwoli to polskiemu widzowi zaznajomić się możliwie wszechstronnie z meksykańskim malarstwem i grafiką, pozwoli prześledzić ich rozwój oraz wnikać głębiej w myśl ideową i artystyczną sztuki meksykańskiej, pozwoli ocenić zarówno wysokie osiągnięcia, jak i niższe loty tego niewątpliwie fascynującego w skali światowej zjawiska artystycznego, jakim jest meksykańska sztuka plastyczna.

Wystawa pozwoli wreszcie naszemu społeczeństwu spojrzeć oczami artysty meksykańskiego na prawdziwy Meksyk, we wszystkich jego przejawach: na swoiste i urzekające piękno krajobrazu meksykańskiego, na dążenia i pragnienia narodu meksykańskiego, na jego dumną buntowniczość, patriotyzm i ofiarną walkę o wolność, na jego niełatwe zwycięstwa i klęski, na pracę ludu meksykańskiego, na jego małe i duże radości, na jego smutek i rozpacz, na jego poczucie piękna — słowem na autentyczne, żywe życie narodu meksykańskiego.

Bo — stwierdźmy to od razu — rysem najbardziej chyba charakterystycznym dla większości eksponowanych na wystawie prac, rysem, uderzającym każdego — jest g ł ę b o k o n a r o d o w y, tak w treści, jak

i w formie, charakter sztuki meksykańskiej, i przebijająca ze wszystkich niemal prac żarliwość ideowa i artystyczna ich twórców. Te rysy plastyki meksykańskiej przejawiają się w „drapieżności“ artystycznej (najszlachetniejszego gatunku ideowego), w wyjątkowej ostrości widzenia i śmiałości ujęcia tematycznego, w odwadze, połączonej z nieustannym poszukiwaniem twórczym i płodnym artystycznie eksperymentem. Plastyka meksykańska nawiązując do pięknej, wciąż żywej tradycji narodowej, czerpiąc natchnienie twórcze z trwałego — bez reszty — związania się większości artystów z ambicjami narodowymi i ideałami wolnościowymi ludu meksykańskiego, z jego codzienną walką o urzeczywistnienie tych ideałów, stworzyła własną szkołę oryginalną i chyba niepowtarzalną.

W życiu i walce narodowo-wyzwoleńczej ludu meksykańskiego plastyka (zwłaszcza — grafika) odegrała rolę podobną do tej, jaką u niektórych narodów odegrała rewolucyjna literatura niepodległościowa.

Jest tak, że i dziś plastyka meksykańska stara się dotrzymać kroku w marszu naprzód narodu meksykańskiego i wyrazić wiernie jego pragnienia. Z drugiej strony — sztuka meksykańska, jak rzadko która, wywierała dawniej i wywiera dziś duży wpływ ideowy na kształtowanie postępowego poglądu na świat ludu meksykańskiego.

Jeden z najwybitniejszych współczesnych malarzy meksykańskich — D. F. Siqueiros tak precyzuje rolę sztuki:

„Sztuka bez funkcji ideologicznej zamienia się stopniowo i nieuchronnie — wbrew talentowi jej twórcy (ściślej: jej wyrobnika) — w pustą zabawę dla pań i panów“...

Godny podkreślenia jest jeszcze jeden moment, podnoszony przez czołowych artystów meksykańskich. Otóż — według nich — w czasie gdy w innych krajach sztuka plastyczna hołdowała i ulegała bez reszty kolejno różnym prądom formalistycznym — od naturalizmu poprzez akademizm, neo-klasycyzm, dadaizm, fowizm, kubizm, do surrealizmu — właśnie w Meksyku, w nieprzychylnych warunkach ustroju feudalno-kapitalistycznego zrodziło się dość wcześnie nowe postępowe malarstwo, nowa plastyka, która sięgnęła odważnie do tradycji sztuki narodowej, związała się z ruchem narodowo-wyzwoleńczym, towarzyszyła ludowi meksykańskiemu w jego walce, pozostawała z nim zarówno w zwycięstwie jak i klęsce. I to determinuje jej głęboko narodowy charakter.

Jeśli twierdzenie o wyjątkowym meksykańskim charakterze tego zjawiska może budzić wątpliwości, to sam proces odpowiada niewątpliwie rzeczywistości meksykańskiej i znajduje potwierdzenie w sztuce.

Jest też tak, że gros współczesnej plastyki meksykańskiej charakteryzuje niefałszowana miłość człowieka — uczciwa troska o jego uśmiech, szacunek dla jego pracy i marzeń (obojętnie — prymitywnych czy wyrafinowanych), opiewanie jego miłości i nienawiści, proste, ludzkie współczucie dla bólu ludzkiego — małego czy dużego... I ten właśnie głęboki humanizm (albo, jak go określają plastycy meksykańscy: neo-humanizm) sztuki meksykańskiej nasuwa pewne skojarzenia myślowe, pozornie zaskakujące.

Mimo, iż według podstawowych założeń jej estetyki, formy, tradycji, faktury, konwencji, „szkoły“ itd. — plastyka meksykańska jest bardzo inna (jest po prostu bardzo meksykańska!) i pod wieloma względami różni się tak bardzo od plastyki radzieckiej — jest przecież coś wspólnego w tych tak odmiennych manifestacjach artystycznych.

Jest to wewnętrzny nurt ideowy plastyki radzieckiej i meksykańskiej — nurt szlachetny i wielki zarazem: miłość, wiara w człowieka i bardzo ludzkie zrozumienie jego spraw, wreszcie — optymizm i afirmacja życia. Bowiem mimo zewnętrzne go klimatu „ponurości“ czy smutku tematycznego (posiadających swoje zrozumiałe uzasadnienie) — sztuka meksykańska jest optymistyczna. Optymistyczna i mobilizująca do życia.

I ta wysoka próba ideowo-artystyczna, wespół z żarliwą pasją twórczą i głęboką kulturą artystyczną, obok nowatorskiej (choć budzącej tu i ówdzie sprzeciw), niebanalnej, odkrywczej i narodowej w swym charakterze formy — stawia dziś sztukę meksykańską w rzędzie najwybitniejszych zjawisk plastycznych epoki.

Oczywiście niejedno płótno czy grafika na tej wystawie wywoła zapewne namiętną dyskusję, zarówno wśród szerokich rzesz zwiedzających, jak i zawodowych plastyków polskich. Jest to równie naturalne jak zrozumiałe. Dotyczyć ona będzie prawdopodobnie tych przede wszystkim — choć nie wyłącznie — prac, które wydają się być raczej obce narodowej tradycji sztuki meksykańskiej i powstały pod wpływami obcych — eklektycznych i kosmopolitycznych prądów niektórych szkół europejskich lub północno-amerykańskich.

Większość prac na tej wystawie, większość tej pięknej sztuki, w uznaniu jej wysokiego poziomu artystycznego i treściowego, znajdzie przychylnie przyjęcie u widzów polskich, wśród których jest bardzo wielu gorących wielbicieli sztuki meksykańskiej, o której Siqueiros nie bez uzasadnionej racji pisze dumnie:

„Meksykański ruch na rzecz społecznej sztuki rewolucyjnej — jest to ruch, który po raz pierwszy od stuleci zrodził nowy typ artysty, artysty-obywatela, artysty-bojownika o zwycięstwo sprawy ludu swego kraju i wszystkich narodów świata“...

*

Wystawa meksykańskiego malarstwa i grafiki w Polsce budzi kilka refleksji natury ogólnej.

Polska Ludowa od początku swego powstania popiera wszechstronnie rozwój współpracy kulturalnej między naszym krajem a innymi państwami — widząc w międzynarodowej wymianie kulturalnej nie tylko bardzo cenną formę wzajemnego przenikania i wzbogacania kultur poszczególnych narodów, ale równocześnie dźwignię zbliżenia i przyjaźni między nimi.

Polsko-meksykańska współpraca kulturalna — aczkolwiek nie posiada długiej tradycji — jest w naszym kraju witana ze szczerym zadowoleniem. Społeczeństwo polskie żywiło zawsze serdeczne sympatie dla narodu meksykańskiego i ceni wysoko jego kulturę i sztukę.

W ostatnich latach można z satysfakcją zanotować pewne rozszerzenie kontaktów kulturowych między naszymi krajami. Wyrazem tego były m. in.: zorganizowane w Polsce wystawy meksykańskiej sztuki prekolumbijskiej, fotografii artystycznej oraz grafiki, a w Meksyku — wystawy grafiki polskiej i plakatu oraz tkaniny artystycznej; z zadowoleniem zanotować wypada aktywny udział meksykańskiego świata muzycznego w konkursach szopenowskich; do bardzo cennych faktów należy zaliczyć ukazanie się w Polsce i Meksyku tłumaczeń z literatury pięknej oraz innych publikacji; miały miejsce wizyty w Polsce przedstawicieli kultury i sztuki meksykańskiej. Wyrazem wzrastającej sympatii między naszymi narodami było nadanie jednej ze szkół w Warszawie imienia Benito Juareza — bohatera narodowego Meksyku i nazwanie w Mexico-city jednej ze szkół imieniem naszej wielkiej rodaczki Marii Skłodowskiej-Curie. Nie ulega wątpliwości, że obecna wystawa sztuki meksykańskiej w Polsce przyczyni się wydatnie do dalszego rozszerzenia polsko-meksykańskiej wymiany kulturalnej i tym samym do zbliżenia i krzewienia wzajemnego szacunku i przyjaźni między naszymi narodami.

Ambasador Jan Karol Wende
Sekretarz Generalny
Komitetu Współpracy Kulturalnej
z Zagranicą

Ruch artystyczny, któremu narodowa sztuka meksykańska zawdzięcza swe współczesne odrodzenie — nie wyłonił się nagle i nieoczekiwanie, jak Minerwa z głowy Jowisza. Ludowy i na wskroś oryginalny charakter tej sztuki jest przede wszystkim wynikiem głębokiego patriotyzmu i poczucia społecznej odpowiedzialności jej twórców. Od początku XIX w. najlepsi artyści Meksyku świadomie wiązali swą twórczość z walką narodowo-wyzwoleńczą, która stopniowo — w miarę narastania buntowniczych ruchów chłopskich na przełomie dwóch wieków — przybierała charakter rewolucji socjalnej. Rewolucja meksykańska, będąc rewolucją agrarno-demokratyczno-burżuazyjną, miała zarazem kierunek wybitnie anty-imperialistyczny. W zacieklej walce z powtarzającymi się najazdami obcych interwentów, dojrzewała świadomość mas ludowych i cementował się naród.

Nowa sztuka meksykańska, którą ukształtowała rewolucja, jest sztuką w pełnym tego słowa znaczeniu narodową. Oto zasadnicza cecha tej sztuki, którą zaraz na wstępie wypada mocno podkreślić. Jej ludowym i narodowym charakterem tłumaczy się zdumiewający fakt odrodzenia w nowoczesnej postaci prastarej tradycji plastycznej Mayów i Azteków — monumentalnej i ekspresyjnej sztuki rodzimej okresu przedkortezjańskiego, której dziedzictwo utrzymywało się jeszcze za czasów kolonizacji hiszpańskiej w oryginalnych i dramatycznych formach meksykańskiego baroku. Stopniowo jednak tradycje te zaczynały ulegać zatarciu lub zgoła zaprzepaszczeniu na rzecz kosmopolityzmu, któremu hołdowały sfery rządzące Meksykiem pod koniec XIX stulecia.

Z wymienionych poprzednio znamion współczesnej sztuki meksykańskiej, z jej rewolucyjnego i narodowego charakteru wynika wielość kierunków oraz bogactwo i różnorodność twórczych indywidualności. Jest to cecha tym bardziej zastanawiająca, że idzie w parze z rozpowszechnionym upodobaniem do pracy zespołowej. Jedność własnego, odrębnego wyrazu sty-

lowego, głęboko zakorzenione poczucie kolektywu twórczego, ma swe oparcie we wspólnocie tradycji rozmaicie interpretowanej oraz w jedności ideowej, a nie wynika bynajmniej z przyjęcia jakiejś jednolitej, ogólnie ważnej formuły.

Sztuka meksykańska zdecydowanie wroga jest naturalizmowi w sensie zdawkowej, beznamiętnej relacji samych tych faktów. Stąd też, obok wyhodowanego na miejscu kosmopolitycznego akademizmu — impresjonizm był tym kierunkiem zachodnio - europejskim, któremu młoda sztuka meksykańska przeciwstawiła się ze szczególną mocą. Sztuka wyłącznie smakująca zmysłową powierzchnię zjawisk, sztuka samej tylko estetycznej radości oka — jest daleko idącym zaprzeczeniem rewolucyjnej postawy artystów meksykańskich. Ich stosunek do rzeczywistości jest stale aktywny, niekiedy wręcz agresywny.

Dążenie do ekspresji oraz umiłowanie nade wszystko form plastycznych o ostrej precyzji i wyrazistym rysunku — to właściwości głęboko zakotwiczone w tradycjach meksykańskiej plastyki monumentalnej i rzeźby ludowej okresu przedkortezjańskiego. Równocześnie jednak obserwujemy pełną swobodę w korzystaniu i rozwijaniu doświadczeń sztuki nowoczesnej, kubizmu zarówno jak ekspresjonizmu. Co więcej, kierunkom tym przypadł nawet udział istotny w uformowaniu twórczości takich artystów, jak José Clemente Orozco, Diego Rivera i David Alfaro Siqueiros — trzech główni przedstawiciele wielkiego ruchu odrodzenia malarstwa monumentalnego we współczesnym Meksyku. Ich wspaniała i sugestywna sztuka jest jeszcze jednym dowodem, że przede wszystkim intencja artysty, której służą środki formalne indywidualnie dobierane z różnych tradycji i doświadczeń — decyduje o ideowym i narodowym charakterze twórczości.

Wymieniwszy nazwiska wielkiej trójcy naczelných reprezentantów współczesnego malarstwa meksykańskiego, powróćmy jeszcze do informacji o samych początkach tego ruchu. Jak wspomnieliśmy poprzednio, warunki społeczne, w których znajdował się Meksyk w ciągu XIX w. — pomimo zdobycia niepodległości politycznej — nie sprzyjały rozwojowi narodowego kierunku sztuki. Dążności narodowe ujawniały się jednak w pejzażu oraz w malarstwie obyczajowym o tematyce zaczerpniętej z życia ludu. Ogromną rolę odgrywała również ciesząca się popularnością grafika — zwłaszcza polityczna i satyryczna.

Stara tradycja drzeworytu ludowego i druków ulotnych — reprezentowana w XIX w. przez takich artystów, jak Hernandez, Manilla, Villasana, Escalante, a nade wszystko José Guadalupe Posada (1851 — 1913) —

budziła szczególne zainteresowanie artystów-patriotów, widzących w niej cenny instrument rozpowszechniania ideologii wolnościowej i demokratycznej. Uczniem Posady był m. in. wspomniany poprzednio odnowiciel malarstwa ściennego J. C. Orozco (1883 — 1949). Do tradycji grafiki ludowej nawiąże też ugrupowanie postępowych artystów średniego i młodego pokolenia znane pod nazwą „El Taller de Grafica Popular“ (Pracownia Grafiki Ludowej), powstałe w 1937 r. z inicjatywy Leopolda Mendeza.

Urządzona w 1949 r. w Warszawie i w innych miastach polskich wystawa tego na wskroś ideowego zespołu znakomitych artystów wzbudziła już wówczas głęboki szacunek i podziw dla osiągnięć współczesnej sztuki meksykańskiej. Z tym większą radością witamy obecnie możliwość zapoznania się z jej dorobkiem w rozwoju historycznym z ukazaniem pełnej skali odmian i gatunków malarskich oraz różnorodnych indywidualności twórczych.

W latach 1911 - 13 koniec skorumpowanych rządów znieawidzonego dyktatora Porfiria Diaza i wybuch wspaniałej rewolucji chłopskiej, na której czele stał legendarny niemal bohater ludu meksykańskiego, Emiliano Zapata — zapoczątkowały również erę nowych możliwości i nowych zadań społecznych na polu sztuki. Rewolucja chłopska była dramatycznym prologiem przemian ustrojowych i kulturalnych, dokonujących się odtąd ze zmiennym szczęściem w ciągu dwudziestu z górą lat w nieustannym zmaganiu sił postępu z nawrotami reakcji, wspomaganey od zewnątrz obcą interwencją.

W trudnych latach wojny domowej postępowe środowisko artystyczne nie czekało bynajmniej z założonymi rękoma na odgórne „zamówienia“ zwycięskiego rządu, lecz samo podejmowało słuszną inicjatywę zarówno programową, jak organizacyjną. Artystyczna i organizacyjna działalność takich ludzi, jak Doktor Alt czy Francisco Goitia wiąże się właśnie z tą pierwszą fazą niezupełnie jeszcze sprecyzowanego poszukiwania nowych treści ideowo-społecznych. Pokazany na wystawie monumentalny pejzaż Dr Atla pt. „Paricutin“ dobrze ilustruje ten kierunek zwrotu do surowej, pozbawionej upiększeń natury, a obraz Fr. Goitia „Ojciec nasz, Jezu Chryste“ w dwóch symbolicznych niejako postaciach modlących się kobiet indiańskich streszcza tragiczną dolę ludu meksykańskiego. Obraz ten pozbawiony jakichkolwiek wdzięków powierzchownego „folkloryzmu“ stanowi zarazem akt rozpacz i oskarżenia.

Okolo 1920 r. rozpoczął się ten wielki ruch odrodzenia malarstwa ściennego, który zdobył współczesnej sztuce meksykańskiej jej wyjątkowe

znaczenie w skali światowej. Ze zrozumiałych względów nie możemy na obecnej wystawie podziwiać tych osiągnięć w oryginałach, nie mniej potężny wiew monumentalności i dramatyzmu, który jest cechą zasadniczą tej sztuki — wyczuwalny jest również w malarstwie sztalugowym i w grafice we wszystkich jej przejawach, niezależnie od techniki i formatu. Nie wynika stąd bynajmniej, jakoby sztuka meksykańska pozbawiona była czułości i intymnych nastrojów codziennego życia na rzecz wydarzeń niezwykłych, scen bitewnych czy też wielkich syntez historycznych życia narodowego. Przeciwnie, ogarnia ona cały diapazon życia: obrazy surowej natury, potężnych wulkanicznych gór i fantastyczne kształty wybujałej podzwrotnikowej roślinności, jak również szlachetne piękno człowieka urobionego wiekowym współżyciem z przyrodą i walką z bezwzględnym wyzyskiem kolonizatorów.

Sztuka meksykańska jest pełna kontrastów. Liryzm najsubtelniejszy sąsiaduje o miedzę z epiką potocznej ludowej opowieści o dziejach zawiłych i bolesnych stale oszukiwanej rewolucji chłopskiej i wojny domowej. Kult bohaterów ludowych wyraża się bądź to w ujęciach wzruszających swą bezpośredniością, bądź też urasta w monumentalne formy apoteozy, sięgając wyżyn dostojnych symbolów miłości człowieka i bezgranicznego poświęcenia dla dobra współbraci. Pod tym względem charakterystyczne są zwłaszcza kompozycje poświęcone ulubionym postaciom ludu meksykańskiego takim jak Hidalgo Wyzwoliciel, wielki demokrat i reformator społeczny, Benito Juarez czy też nade wszystko umiłowany wodzowie, bohaterowie i męczennicy rewolucji chłopskiej, Emiliano Zapata i Francisco Villa.

Artyści meksykańscy umieją sugestywnie wyrażać zarówno podziw dla wielkości i piękna człowieka, jak i nienawiść zapamiętałą, skierowaną przeciwko wszelkiej nikczemności, przeciwko zdrajcom, wyzyskiwaczom i rozpasanemu żołdactwu w służbie tyranii kapitału czy też obcej interwencji. W malarskich i graficznych kompozycjach na ten temat ujawnia się namiętna pasja demaskatorska, wyrażająca się zarówno poprzez zakorzenione w wyobraźni ludowej, tradycyjne motywy tańca szkieletów i śmiertelnych procesji, jak i w koszmarnych zjawach potworów o głowach krwiożerczych tyranów i najemnych żołdaków. Zdolność tworzenia nowych, jednoznacznych a sugestywnych symbolów — tak bardzo nieodzowna wszelkiej sztuce ideowej i walczącej — jest w ogólności jednym z charakterystycznych znamion współczesnego malarstwa i grafiki meksykańskiej.

Wyraz wspólny i jednolity — przy wielkiej różnorodności indywidual-

nych dróg i metod twórczych — sztuka meksykańska zawdzięcza przede wszystkim swej ideowości i ludowości. Dzięki nim dzieła artystów meksykańskich od razu się wyróżniają w zestawieniu ze sztuką innych narodów. O właściwości tej zdecydował m. in. żywy, twórczy stosunek do tradycji narodowej, której świadomość nie opuszcza artystów meksykańskich w ich pracy — oraz stałe, czynne angażowanie się w aktualnych procesach życia społecznego. Nie ma żadnej ważnej dziedziny tego życia — zarówno w jego przeszłości jak teraźniejszości — która by nie znalazła istotnego odbicia czy to w monumentalnych wizjach ściennych wewnątrz i na zewnątrz ogromnych gmachów publicznych czy też w cyklach rysunkowych i graficznych, docierających i przemawiających do najszerszych warstw ludności.

Sztuka meksykańska żywo reaguje nie tylko na wewnętrzne procesy własnego kraju. Walka o pokój w skali światowej oraz nakaz czujności wobec groźby odradzającego się faszyzmu — znajduje wśród przeważającej większości artystów meksykańskich zawsze gotowych do czynu, świadomych bojowników słusznej sprawy. O postawie tej świadczą m. in. liczne dzieła antyfaszystowskie powstałe w czasie drugiej wojny światowej, ostatnio zaś demaskatorskie utwory malarstwa i grafiki, skierowane przeciwko napaści imperialistów na bezbronną Gwatemalę.

Wystawa, którą możemy obecnie oglądać w Warszawie — dzięki inicjatywie meksykańskiego Frontu Narodowego Artystów Plastyków oraz pomocy Narodowego Instytutu Sztuk Pięknych, wielu muzeów, akademii i ośrodków artystycznych Meksyku — stanowi wyjątkowo bogaty i pod niejednym względem wyczerpujący przegląd dorobku nowoczesnej sztuki meksykańskiej. Należy podkreślić ważność dużego działu retrospektywnego w grafice, pozwalającego prześledzić oryginalny rozwój tej sztuki w Meksyku od pierwszych druków powstałych w XVI w. — poprzez różnorodne i zaskakujące swą świeżością odmiany satyry politycznej i obyczajowej XIX w. oraz prace szeregu drzeworytników ludowych z wielkim J. G. Posadą na czele — aż po współczesny rozkwit wszystkich technik graficznych, a zwłaszcza drzeworytu i litografii, wspaniale reprezentowany przez kolektyw artystów, skupiających się w „Tallaer de Grafica Popular“.

Przeglądając życiorysy artystów meksykańskich zauważamy charakterystyczny objaw jednoczesnego uprawiania przez wielu z nich zarówno malarstwa ściennego i sztalugowego, jak wszelkich technik graficznych. Ma swoją głębszą wymowę ten fakt, że wśród założycieli i inspiratorów „Pracowni Grafiki Ludowej“ widnieją również nazwiska wielkich „mu-

ralistów“ — J. C. Orozco, D. Rivera, D. A. Siqueiros. Podobnie wymowny jest fakt, że znakomity grafik i właściwy kierownik tej „Pracowni“, Leopoldo Mendez jest jednocześnie wybitnym twórcą w dziedzinie malarstwa ściennego. Równie szeroka i wszechstronna jest działalność plastyczna takich artystów, znakomicie reprezentowanych na obecnej wystawie — jak Alfredo Zalce, Jose Chavez Morado, Pablo O'Higgins, Ignacio Aguirre, Francisco Dosamantes, Olga Costa, Francisco Mora.

Bezpośrednia w reagowaniu na wszelkie przejawy życia społecznego, a zarazem pełna wynalazczości formalnej i technicznej grafika meksykańska naprawdę dociera do ludu i towarzyszy mu w jego codziennej pracy i walce. Malarstwo sztalugowe podejmuje stale na nowo odkrywane treści życia, pogłębiając je w nowej transpozycji formy i koloru. I wreszcie monumentalne malarstwo freskowe — nieustrudzone w wynajdywaniu nowych technik i środków wyrazowych w powiązaniu z architekturą — postaciuje treści życia narodowego, jego przeszłości i teraźniejszości w jednoznacznych ideowo i plastycznie symbolach figuralnych, bądź też unaocznia społeczeństwu syntezę jego dziejów udramatyzowaną w wielkich cyklach opowieściowych. Na tym m. in. polega realizm sztuki meksykańskiej, że nie odrywa się ona nigdy od materialnej i społecznej rzeczywistości własnego kraju i narodu, że wszelkie działania plastyczne podejmuje z myślą o człowieku w trosce o pomnożenie jego wielkości, piękna.

Wystawa współczesnego malarstwa i grafiki meksykańskiej jest dla nas przeżyciem artystycznym najwyższej miary, a zarazem bodźcem do ogólniejszych rozważań krytycznych. Zestawienie dzieł tak potężnych, a tak bardzo różnych w swej koncepcji formalnej, jak „Towarzyski bojów“ J. C. Orozco z jednej strony; z drugiej zaś „Nasz obraz współczesny“ D. A. Siqueirosa — wskazuje nam konieczność długich jeszcze i zasadniczych dyskusji nad pojęciami realizmu i narodowej formy. Należy przy tym wyrazić pewność, że przyjaźń jaką żywimy dla wielkiego narodu meksykańskiego wzbogaci się obecnie lepszym poznaniem i szczerym podziwem dla twórczego nowatorstwa treści i formy, dla żarliwości ideowej, której pełnym i powszechnie wymownym wyrazem jest współczesna sztuka meksykańska.

dr Juliusz Starzyński

Profesor Uniwersytetu Warszawskiego
Dyrektor Państwowego Instytutu Sztuki

Wystawa malarstwa i grafiki, którą Front Narodowy Sztuk Plastycznych przedstawia społeczeństwu polskiemu, ukazuje zasadnicze nurty zarysowujące się we współczesnej plastyce meksykańskiej od 1921 r.

Wystawa ta oczywiście nie daje pełnego obrazu malarstwa meksykańskiego, gdyż nie jest w stanie pokazać monumentalnego malarstwa ściennego, tak charakterystycznego dla twórczości artystów meksykańskich. Pomimo tych braków wystawa niewątpliwie ukazuje ludowy charakter malarstwa meksykańskiego, przywiązanie do pejzażu ojczystego, miłość do człowieka, zainteresowanie problemami społecznymi współczesnego Meksyku. Poprzez malarstwo i grafikę ukazaną na tej wystawie społeczeństwo polskie może poznać Meksyk i jego lud.

Organizując wystawę, przyjmowaliśmy liczne prace, aby umożliwić pokazanie twórczości wszystkich tych artystów, którzy swym udziałem w wystawie pragną wyrazić sympatię dla szlachetnego narodu polskiego. Front Narodowy Sztuk Plastycznych podjął się organizacji tej wystawy w nadziei, że przyczyni się ona do umocnienia przyjaźni między Meksykiem i Polską, uważając, że sztuka może i winna pośredniczyć w poznaniu i zbliżeniu się dwóch narodów.

Aby powyższy cel urzeczywistnić selekcja eksponatów — aczkolwiek staranna — nie była zbyt ostra. Zaznaczamy, że ponad troskę o techniczną i estetyczną stronę wystawy stawialiśmy chęć wyrażenia naszych serdecznych uczuć dla narodu polskiego, chęć wyrażenia naszej solidarności z jego olbrzymim wysiłkiem tworzenia nowego, lepszego życia.

W wystawie biorą udział zarówno wielcy mistrzowie malarstwa meksykańskiego i grafiki, jak i wielu innych artystów, którzy twórczością swoją przyczyniają się do rozwoju sztuki meksykańskiej. Obok inicjatorów ruchu malarskiego z 1921 r. w wystawie bierze udział nowe pokolenie malarzy i studentów uczelni artystycznych.

Spółeczeństwo polskie i artyści polscy będą mogli zobaczyć zarówno zalety jak i wady współczesnego malarstwa meksykańskiego. Artyści meksykańscy oczekują oceny ich prac w przekonaniu, że będzie ona szczerą, gdyż tylko taka ocena może być miernikiem prawdziwej przyjaźni.

Nie było zamiarem wystawy dokonanie retrospektywnego przeglądu rozwoju malarstwa meksykańskiego, mimo to Front Narodowy Sztuk Plastycznych uważał za konieczne pokazanie na wystawie trzech obrazów charakterystycznych dla pierwszego okresu rozwoju współczesnego malarstwa w naszym kraju. Są to prace mistrzów José Maria Velasco, Saturnino Herran i Joaquin Clausell. Twórczość ich, aczkolwiek pod niewątpliwym wpływem europejskim, miała już jednak charakter narodowy.

Jeżeli zaś chodzi o grafikę to wystawa stara się dać ogólny przegląd rozwoju grafiki ludowej od r. 1539 — daty założenia pierwszej drukarni w Ameryce, w mieście Meksyku — aż do czasów obecnych.

Wystawa składa się z dwóch zasadniczych części: z malarstwa zawierającego 102 obrazy i rysunki, wykonane różną techniką i z różnych materiałów plastycznych oraz z grafiki — na którą składa się przeszło 300 plansz białoczarnych i kolorowych, także wykonanych różną techniką. Uzupełnia wystawę część dokumentalna, składająca się z zabytków archeologii, fotografii, monografii współczesnej sztuki meksykańskiej, gazet i czasopism etc. Większa część tych dokumentów pokazana jest po to by dać pojęcie o znaczeniu i ważności wielkiego meksykańskiego malarstwa ściennego.

Front Narodowy Sztuk Plastycznych ofiaruje narodowi polskiemu w imieniu wszystkich artystów meksykańskich obraz malowany przez naszego wielkiego malarza Alfredo Zalce. Jest to portret księdza Hidalgo, bohatera narodu meksykańskiego i wielkiego bojownika o wolność narodów Ameryki. Obraz ten jest wyrazem naszego hołdu dla Polski i dowodem naszej wiecznej przyjaźni.

M A L A R S T W O W S P Ó Ł C Z E S N E

Współczesne malarstwo meksykańskie przypada na okres obejmujący lata od 1921 r. do dni dzisiejszych. Poprzedzają go: pejzażysta José Maria Velasco, którego twórczość przypada na ostatnie lata wieku ubiegłego i który ma duży wpływ na współczesny ruch malarski, Saturnino Herran, który malował w pierwszych 10-leciach pejzaże i typy ludzkie o wyraźnym charakterze ludowym, wreszcie Joaquin Clausell, który znajduje się

pod wyraźnym wpływem impresjonizmu. Rewolucyjny ruch artystyczny zapoczątkowują w r. 1921 José Clemente Orozco, Xavier Guerrero, Diego Rivera, David Alfaro Siqueiros, którzy dzięki głębokiej treści społecznej i wysokiemu poziomowi artystycznemu zajmują w tym ruchu czołowe miejsce. Obok nich na uwagę zasługują Dr Atl, który kontynuuje dzieło Velasco i wzbogaca swoje malarstwo doświadczeniami w dziedzinie kolorów i perspektywy oraz Francisco Goitia malujący typy ludowe a specjalnie Indian z głębokim dramatyзмом. W r. 1929 meksykański ruch malarski ożywili młodzi artyści rewolucyjni kroczący śladami wielkich mistrzów. Między nimi znajdują się: Alfredo Zalce, Jezus Guerrero Galvan, José Chavez Morado, Francisco Dosamantes, Luis Arenal, Pablo O'Higgins, Juan O'Gorman, Ignacio Aguirre, Raul Anguiano, Miguel Covarrubias, Frida Kahlo, Jorge Gonzalez Camarena, Maria Izquierdo, Gustavo Montoya, Ezequiel Negrete, Carlos Orozco Romero, Olga Costa, Rosendo Soto Alvarez i wielu innych. Niektórzy poświęcili się pracy w dziedzinie plakatu reklamowego i ilustracji książek, inni malują pejzaże i martwe natury. Większość malarzy z tej grupy zajmowała się malarstwem ściennym, dekorując gmachy użyteczności publicznej, szkoły i fabryki. Wielu z nich twórczością swoją może rywalizować ze starymi mistrzami.

Od roku 1940 wyłania się inna grupa artystów malarzy o wielkim talencie i indywidualności, zainteresowanych również zagadnieniami społecznymi. Znajdują się między nimi Francisco Mora, Arturo Garcia Bustos, Nicolas Moreno, Trinidad Osorio, Fanny Rabel, Celia Calderon, Federico Silva, Roberto Berdecio, Arturo H. Estrada, José Garcia Narezo, Antonio Ramirez, Raul Velasquez i wielu innych, których tradycja malarstwa rewolucyjnego pobudza do nowych osiągnięć. Po roku 1950 zaczyna się tworzyć nowa generacja malarzy, rekrutująca się w większości z Państwowej Szkoły Sztuk Plastycznych (dawna Akademia z San Carlos), ze Szkoły Malarstwa i Rzeźby (la Esmeralda) w stolicy, ze Szkoły Sztuk Plastycznych w Morelii (pod kierunkiem Alfredo Zalce) z Tuxtla Gutierrez i z Puebla.

G R A F I K A

Wiek XVI, XVII i XVIII

Okres ten obejmuje grafikę kolonialną, którą zapoczątkowuje w r. 1539 powstanie pierwszej drukarni amerykańskiej założonej w stolicy Meksyku przez Juan Pablos z Lombardii. Dzieje grafiki łączyły się na ogół

z dziejami drukowanej książki, ale również wydawano grafikę w formie luźnych plansz. Treść tej grafiki była przeważnie religijna, w niektórych wypadkach zajmowała się problemami świeckimi. Począwszy od XVI wieku pojawia się w Meksyku grafika rodzima, która różni się od grafiki europejskiej swoim charakterem ludowym. Początkowo ryto w drzewie i w metalu, a pod koniec XVIII wieku wprowadzono technikę akwaforty. Ta ostatnia inowacja zbiega się z powstaniem Akademii San Carlos — najważniejszej w Meksyku uczelni sztuk pięknych. Wpływom tej Akademii przypisuje się tendencje formalistyczne w meksykańskiej twórczości plastycznej, które zrodziły się pod koniec XVII wieku i przetrwały do końca XIX wieku jako neoklasycyzm. Przez cały okres kolonialny tworzyło się grafikę ludową używając najróżniejszej techniki, forma tej grafiki była często naiwna i prymitywna, ale zawsze o silnym zabarwieniu lokalnym.

W i e k XIX

Wiek XIX nazywany jest w Meksyku wiekiem grafiki, nie ulega bowiem wątpliwości, że nie było żadnej innej formy plastycznej o większym znaczeniu społecznym. Grafika tego wieku była ściśle powiązana z walkami ludowymi o niepodległość narodową i z obroną ojczyzny stale zagrożonej i napadanej przez siły obce. Grafika dążyła do rozbudzenia świadomości narodowej, posługiwali się nią powstańcy w walce z okupacją hiszpańską, pomogła ona skutecznie Hidalgo i Morelos w ich kampanii o rozpowszechnienie idei liberalnych, prowadzonych na łamach gazet, których byli założycielami. W późniejszym okresie grafika zespoliła się jeszcze bardziej z książką, której masowe wydawanie rozpoczyna się w drugim ćwierćwieczu ubiegłego stulecia, wówczas gdy zaczęto importować europejskie maszyny drukarskie. Decydującym momentem było wprowadzenie litografii przez artystów włoskich i francuskich. Rozwój drukarni w Meksyku przypada na okres głębokich zmian warunków ekonomicznych kraju, w którym siły liberalne wyrażające dążenia postępowe społeczeństwa walczyły o zniesienie przestarzałego systemu feudalnego. Litografia zjawia się w r. 1827 i na początku głównym jej tematem były sceny obyczajowe. Zarówno artyści jak i wydawcy interesowali się poznaniem różnych części kraju, ich bogactw naturalnych, zabytków i grup etnicznych z ich zwyczajami. W tym właśnie okresie grafika odgrywa olbrzymią rolę w życiu narodowym, ukazując w sposób artystyczny najlepsze tradycje, zabawy i piękno typu meksykańskiego. Z czasem ten nurt folklorystycz-

ny ustępuje nurtowi romantycznemu, pochodzenia francuskiego, który mimo swego konwencjonalnego stylu przyczynił się do wspaniałego odnowienia sztuki graficznej. W połowie ubiegłego wieku zrodziła się grafika satyryczna, która piętnowała zgniliznę półfeudalnego społeczeństwa, stała anarchią i chaos w rządzie Placido Blanco, Picheta etc. W r. 1847 zjawia się grafika, krytykująca rządy generała Antonio Lopez de Santa Anna, odpowiedzialnego za klęskę narodową, w wyniku której Stany Zjednoczone zajęły część terytorium Meksyku. W tym okresie grafika o treści politycznej przyczyniła się w dużej mierze do zwycięstwa walki ludowej przeciwko konserwatywnej i klerykalnej dyktaturze. Walki te zakończyły się w r. 1854 rewolucją znaną pod nazwą Rewolucji z Ayutla, której wynikiem była wielka reforma liberalna, znajdująca swój wyraz w Konstytucji z r. 1857. Wielcy graficy polityczni walczyli poprzez swą sztukę w ruchu liberalnym i kiedy zachodziła potrzeba byli żołnierzami (Santiago Hernandez, Escalante etc.). Technika grafiki była w tym okresie bardzo różna, ale prawie przez 60 lat, począwszy od 1827 r., przeważała litografia. W technice tej artyści meksykańscy wykazali niezwykłą zręczność, a nawet wynaleźli własne metody; graficy meksykańscy w technice tej nigdy nie zagubili swego charakteru ludowego. Wielki wpływ na ich twórczość mieli dwaj najwięksi karykaturzyści francuscy z wieku XIX, Daumier i Gavarni. Około r. 1890 pojawiają się nowi graficy, których sztuka ma charakter czysto narodowy, pracują oni w małych drukarniach. Wobec tego, zarzucają technikę litograficzną, wymagającą dużych przygotowań technicznych, a wracają do techniki drzeworytu, miedziorytu i metalorytu w ołowiu, przywracają grafice ludowej jej prymitywny i rzemieślniczy charakter. Największym arsyntą tego okresu jest Manuel Manilla, który poprzedza o kilka lat José Guadalupe Posada.

Wiek XX

Na początku XX wieku Meksyk posiada artystę ludowego o niezwykłym talencie, który umiał uchwycić charakterystyczne cechy społeczeństwa swojej epoki. Artystą tym był José Guadalupe Posada. Pracował on dla małego wydawnictwa należącego do Vanegas Arroyo, dla którego pracował również Manilla. Posada nie posiada wielkiej zręczności technicznej znakomitych grafików XIX wieku, ani ich liberalnego nastawienia politycznego; jest to raczej człowiek prosty, o wielkiej bystrości i dużej subtelności, który poświęcił swą twórczość życiu ludu. W tym względzie

sztuka jego może służyć za wzór. Wyraża on epokę, poprzedzającą Rewolucję z 1910 r. Rewolucję którą spostrzegął, ale której istoty nie rozumiał. José Clemente Orozco przypada zaszczyt realizacji w grafice tej tak ważnej walki ludowej. Orozco wykonał dla małej prowincjonalnej gazety ze stanu Veracruz litografie, w których odtworzył sceny rewolucyjne dając w nich krytyczną ocenę rewolucji. Po Orozco grupa malarzy, którzy zainicjowali ruch malarstwa ściennego w 1921 roku, tworzy grafikę o treści politycznej wydawaną w luźnych planszach, bądź reprodukowaną w prasie lewicowej. Wśród nich znajduje się David Alfaro Siqueiros, Diego Rivera, Xavier Guerrero i inni. Powstały różne stowarzyszenia artystów rewolucyjnych, dla których grafika stanowiła ulubioną broń w walce. Były to stowarzyszenia jak „30 - 30“, słynna „Liga Pisarzy i Artystów Rewolucyjnych“ znana pod nazwą „LEAR“, a później „Pracownia Grafiki Ludowej“. Organizacje te były jednocześnie miejscem pracy i dyskusji nad problemami ideologicznymi i estetyki. W chwili obecnej istnieją różne stowarzyszenia zawodowe i ugrupowania, mające na celu zarówno rozwój twórczości, jak i jej nauczanie; są to wyżej już wspomniana Pracownia Grafiki Ludowej, Meksykańskie Stowarzyszenie Grafików, Pierwszy Związek Artystów-Grafików z Puebla i inne o mniejszym znaczeniu.

Wśród instytucji, które uczą przyszłych grafików, znajdują się Państwowa Szkoła Sztuk Plastycznych (San Carlos), Szkoła Sztuki Wydawniczej (pod kierunkiem profesora Diaz de Leon), Ludowa Szkoła Sztuk Plastycznych w Morelii (pod kierownictwem Alfredo Zalce) i Szkoła Malarstwa i Rzeźby w Tuxtla Gutierrez (jednym z jej organizatorów był Franco L. Gomez zmarły w wyprawie do Bonampak) oraz grupy i pracownie artystów Carlos Alvarado Langa, Isidoro Ocampo, Erasto Cortes Juarez i Gabriel Fernandez Ledesma. We współczesnej grafice meksykańskiej spotyka się obecnie wszystkie znane techniki, ale przeważa linoryt, gdyż operuje on materiałem tanim i łatwym w pracy. Z punktu widzenia politycznego współczesna grafika meksykańska została wierna swej tradycji rewolucyjnej, wnosi poważny wkład w wielkie walki ludowe i jest najściślej związana z klasą robotniczą, chłopami i nauczycielami, którzy prowadzą wspaniałą, postępową walkę o kulturę narodu, o pokój i międzynarodowe braterstwo.

prof. Ignacio Marquez Rodiles

MALARSTWO

IGNACIO AGUIRRE

1. Prządki	90 × 100	olej
2. Przekupki	110 × 90	"

DAVID ALFARO SIQUEIROS

3. Nasze czasy	230 × 170	<i>piroxilina na masonicie</i>

RAÚL ANGUIANO

4. Nakin	176 × 125	<i>olej na masonicie</i>
5. Macierzyństwo	105 × 83	" " "

LUIS ARENAL

6. Pogrzeb Zapaty	115 × 91	<i>olej na masonicie</i>

ANTONIO ARRIAGA

7. Wodospad	88 × 61	" " "

Dr ATL (GERARDO MURILLO)

8. Wulkan Paricutin	158 × 122	" " "

HECTOR AYALA GUZMAN

9. Zabawa ludowa	102 × 74	" " "

ROBERTO BERDECIO

10. Głowa chłopca ze szczepu Zoque	65 × 80	olej
11. Meksyk tubylców	139 × 119	<i>werniks kopalowy</i>

CELIA CALDERON

12. W rzece	92 × 122	olej

JOSE CHAVEZ MORADO

13. Do kamieniołomów	107 × 192	<i>olej na masonicie</i>
14. Kaktus „Garambuyo“	61 × 79	" " "
15. Krzyż z szubienic	102 × 77	olej
16. Gniazda drapieżców	95 × 75	"
17. Meksyk Czarny	75 × 95	"

JOAQUIN CLAUSELL

18. Kanał św. Anny	126 × 84	"

OLGA COSTA		
19. Kiosk z owocami	191 × 243	olej
20. Granaty	191 × 245	„
21. Dziewczynka w czerwieni	65 × 100	„
MIGUEL COVARRUBIAS		
22. Zapata	58 × 64	kazeina na masonicie
HECTOR CRUZ		
23. O zachodzie słońca	48 × 47	olej na masonicie
24. Ticoman	40 × 65	olej
CARLOS ALBERTO DIAZ		
25. Wielka Sobota	45 × 100	olej na masonicie
ROBERTO DONIS		
26. Masakra	122 × 90	piroxilina na masonicie
FRANCISCO DOSAMANTES		
27. Bezrobotny	90 × 50	olej
JESUS ESCALERA		
28. Taniec ludowy	45 × 100	olej na masonicie
ARTURO ESTRADA		
29. Zamieszki na placu	100 × 65	tempera
30. Przed Bazyliką	60 × 45	olej
ARTURO GARCIA BUSTOS		
31. Ajusco	90 × 60	olej
JOSÉ GARCIA NAREZO		
32. Owoce w ciemnym pejzażu	75 × 75	tempera
33. Idylla prekortezyjańska	91 × 83	olej
34. Romantyczna uliczka w starej dzielnicy	51 × 56	akwarela
35. Podwójna rzeczywistość	51 × 62	„
36. Sprzeczności	57 × 56	„
ROBERTO GARIBAY		
37. Gołąb	63 × 91	olej
FRANCISCO GOITIA		
38. Ojciec nasz, Jezu Chryste	85 × 107	olej
39. Na karuzeli	53 × 44	pastel
JORGE GONZALEZ CAMARENA		
40. Trzej kapitanowie	60 × 62	olej
41. Wiedźma	80 × 62	„
XAVIER GUERRERO		
42. Stolica i półkolonie	122 × 92	piroxilina na masonicie
43. Dzień Matek	89 × 70	olej na masonicie

JESÚS GUERRERO GALVAN		
44. Gołębie	85 × 70	kazeina
JOSE L. GUTIERREZ		
45. Pejzaż meksykański	85 × 50	olej na masonicie
SATURNINO HERRAN		
46. Brat z zakonu św. Michała	87 × 50	olej
MARÍA IZQUIERDO		
47. Moje siostrzenice	139 × 100	„
48. Adam i Ewa	77 × 62	„
FRIDA KAHLO		
49. Raniony stół	121 × 244	olej na masonicie
VICENTE LOPEZ		
50. Pejzaż	69 × 50	„ „ „
HECTOR MARTINEZ ARTECHE		
51. Pejzaż z San Angel	85 × 121	piroxilina
NORBERTO MARTINEZ		
52. Autoportret	98 × 73	olej
NAYA MARQUEZ		
53. Sprzedawczyni węgla	122 × 122	olej
54. Kobieta z Patzcuaro	35 × 50	„
JERONIMO MONTERO		
55. Zaduszki	127 × 92	olej na masonicie
GUSTAVO MONTOYA		
56. Sąsiedztwo	126 × 100	olej
FRANCISCO MORA		
57. Wychodząc z kopalni	60 × 95	„
58. Rynek w Teziutlan	56 × 61	„
NICOLAS MORENO		
59. Czerwony kamień — tezontle	75 × 100	„
60. Cacalotepetl	90 × 120	„
EZEQUIEL NEGRETE		
61. Siew	71 × 80	„
62. Drzewo	71 × 80	„
JUAN O'GORMAN		
63. Stolica Meksyku	66 × 22	tempera na masonicie
64. Autoportret	69 × 53	„ „ „
PABLO O'HIGGINS		
65. Człowiek XX wieku	97 × 125	olej
66. W cukrowni	80 × 103	olej na masonicie

JOSÉ CLEMENTE OROZCO		
67. Markietanki	93 × 80	olej
CARLOS OROZCO ROMERO		
68. Ślubowanie	99 × 75	"
69. Pejzaż	95 × 75	"
TRINIDAD OSORIO		
70. Dziewczynka z kwiatem	81 × 61	vinelit na masonicie
MARIANO PAREDES		
71. Ślubowanie	80 × 124	olej na masonicie
FANNY RABEL		
72. Żalność bezbrzeżna	80 × 122	olej i tempera na masonicie
ANTONIO RAMIREZ		
73. W cegielni	61 × 123	olej na masonicie
74. Sen	92 × 122	olej i tempera na masonicie
PAELO RAMIREZ OVIEDO		
75. Tracze	100 × 50	olej
AURORA REYES		
76. Dziewczynka w morzu	76 × 66	"
FERMIN ROJAS PACHECO		
77. Kobiety noszące wodę	75 × 60	tempera
FEDERICO SILVA		
78. Aby nie było wojny	45 × 60	olej na masonicie
79. Esteci imperializmu	64 × 190	piroxilina na drzewie
ROSENDO SOTO ALVAREZ		
80. W obozie	91 × 67	olej na masonicie
81. Pejzaż	91 × 62	" " "
JOSÉ MARÍA VELASCO		
82. Dolina Meksyku	61 × 45	olej
RAÚL O. VELASQUEZ		
83. „Pinata“ — zabawka ludowa spotykana podczas adwentu	63 × 50	vinelit na masonicie
84. Zesłanie więźniów na wyspy Marias	94 × 45	" " "
ALFREDO ZALCE		
85. Wybuch	91 × 51	olej
86. Portret Nayi	91 × 122	olej na masonicie
87. Hidalgo	217 × 167	olej
88. Hidalgo Wyzwoliciel	91 × 122	duco na masonicie
89. Kiosk z gazetami	80 × 104	olej
90. Plaża	66 × 51	"
91. Kobieta	70 × 47	"
92. Kwiaty	38 × 48	tempera i pastel
93. Studium	70 × 47	duco na papierze

GRAFIKA

WIEK XVI, XVII i XVIII

AGUERA

Sztychy ludowe z książki Fray Joaquin Bolanos p. t. *Cudowna historia Śmierci* z pierwszymi akwafortami z XVIII wieku. Wydana w drukarni Joseph de Jauregui, Meksyk.

1. Ojczyzna i rodzice Śmierci	12 × 7	akwaforta
2. Mówi się o tym, kto był babką śmierci	12 × 7	"
3. Śmierć podpisuje akta ślubne i oszukuje małżonków	12 × 7	"
4. Śmierć odbywa naradę o tym, jak zaludnić ziemię Ameryki	12 × 7	"
5. Śmierć przebiera się w inny strój, aby ukazać się zatwardziałemu grzesznikowi	12 × 7	"
5. Śmierć rozpoczyna walkę ze śmiertelnikami tak jak powiedział św. Jan w Apokalipsie	12 × 7	"
7. Śmierć oblega pewną Damę w Ameryce i napadając ją, zdobywa jej serce	12 × 7	"

ANTONIO CASTRO

8. Zdjęcie z krzyża	10 × 11	metaloryt
---------------------	---------	-----------

JACINTO ENCISO

9. Dzieciątko i Św. Anna	14 × 9	drzeworyt
--------------------------	--------	-----------

ALEJO INFANTE

10. Najświętsza Panienska z Dzieciątkiem	22 × 16	"
--	---------	---

JOSE ELIGIO MORALES

11. Alegoria śmierci	10 × 18	metaloryt
----------------------	---------	-----------

ANTONIO MORENO

12. Sąd Ostateczny	9 × 14	"
--------------------	--------	---

J. M. MONTES DE OCA

Sztychy ludowe

Życie św. Filipa, męczennika Japonii i patrona Meksyku. Książka z pogranicza wieku XVIII i XIX. Drukowano na ulicy Bautisario de S-ta Catelina nr 3 Meksyk.

13. Chrzest św. Filipa, 1 Maja 1575	13 × 8	<i>akwaforta</i>
14. Kreolka Antonia Martinez przyjmuje św. Filipa za syna i spisuje na jego rzecz testament	13 × 8	„
15. Św. Filip udaje się jako misjonarz do Japonii i tonie u jej brzegów	13 × 8	„
16. Więzienie i męczarnie św. Filipa	13 × 8	„
17. Cuda św. Filipa przed jego śmiercią	13 × 8	„
18. Trzęsienia ziemi	13 × 8	„
19. Deszcz ognisty w miejscu męczeństwa	13 × 8	„
20. Litościwe ręce zdejmują ciało świętego	13 × 8	„
21. Meksyk cześci zaliczenie w poczet błogosławionych syna św. Filipa		„
22. Meksyk mianuje św. Filipa swoim patronem	13 × 8	„

PAVIA

23. Via Crucis	13 × 8	<i>metaloryt</i>
----------------	--------	------------------

JUAN PABLOS

24. Album z 16 reprodukcjami książek drukowanych w pierwszej drukarni w Ameryce (1539 r.). Okładki, sztychy		<i>w kolorach</i>
---	--	-------------------

SALVADOR ZAPATA

25. Ecce Homo	9 × 6	<i>metaloryt</i>
---------------	-------	------------------

ANONIMY

26. Chrystus z Chalma	11 × 15	<i>drzeworyt</i>
27. Niepokalane Poczęcie	6 × 9	„
28. Archanioł Michał	9 × 7	„
29. Najśw. Panna Pocieszycielka	8 × 5	„
30. Św. Bernard	6 × 8	„
31. Najśw. Panna z Pueblito	8 × 19	<i>metaloryt</i>
32. Najśw. Panna Guadalupe	9 × 14	„
33. Św. Hieronim	8 × 11	„

W I E K X I X

GRAFIKA AKADEMICKA

Założenie w Meksyku Królewskiej Akademii w San Carlos następuje w 1781 r. Początek litografii (1827)

BOTESCINI

1. Sceny rodzinne	17 × 23	<i>litografia</i>

PLACIDO BLANCO

2. Juan Bautista Morales	12 × 18	"
3. Valentin Gomez Farias	5 × 22	"
4. Ilustracje do książki „Gallo Pitagorico“ w r. 1845	17 × 12	"

CASTRO

5. Kaplica Najśw. Panny Marii Guadalupe	17 × 3	"
6. Stroje meksykańskie	34 × 23	<i>litografia kolorowa</i>
7. Stroje meksykańskie	34 × 23	<i>(fragmenty)</i>

CONSTANTINO ESCALANTE

8. Triumf Birjana	24 × 15	<i>litografia</i>
9. Znaki Zodiaku	16 × 21	"
10. Taniec kumów	16 × 21	"
11. Kuglarze	7 × 21	"
12. Wielki Tydzień	17 × 27	"
13. Groźba i wielkie ryzyko dla pasażerów	17 × 25	"
14. Karnawał	17 × 24	"

GARCES

15. Carlos M. de Duztamante	7 × 20	"

JOSÉ VICENTE GAHONA „PICHETA“

16. Adwokat	7 × 8	<i>drzeworyt</i>
17. Satyra	10 × 13	"
18. Pisarz	11 × 8	"
19. Drukarz	8 × 10	"
20. Karta tytułowa gazety „Bullebulle“	12 × 19	"
21. Nieoczekiwana przygoda	10 × 11	"
22. Ludowe przysłowie	10 × 11	"

SANTIAGO HERNANDEZ

23. Melchor Ocampo	16 × 26	<i>litografia</i>
24. Josefa Ortiz de Dominequez — bohaterka walk o niepodległość	35 × 42	"
25. Hidalgo — bohater narodowy, zwycięzca walk o niepodległość Meksyku w 1810 r.	9 × 13	"
26. Cykl z Rewolucji Ayutla w r. 1856	10 × 18	"

LEON

27. Jak rząd ustala prawa 26 × 16 litografia

MANUEL MANILLA

28. Okładka do „Zbioru piosenek” 13 × 8 metaloryt
 29. Opuszczony 12 × 8 „
 30. Cyrk 12 × 9 „
 31. Cyrkowcy 8 × 6 „
 32. Zakochany 9 × 7 „
 33. Litera „K” 6 × 5 „
 34. Córka która przez zazdrość zabija
 swojego ojca 8 × 10 „
 35. Owacja 8 × 13 „
 36. Upór 7 × 12 „
 37. Alegoria walki byków 6 × 12 „
 38. Balon 8 × 7 „
 39. Byk chwycił toreadora 4 × 6 „
 40. Matador 4 × 6 „
 41. Potępieni w piekle 5 × 6 „
 42. Pijani 5 × 6 „

ORTEGA

43. Pojednanie 19 × 5 litografia

VALLE

44. Chrystus z Kolumny 16 × 10 metaloryt

ANONIMY

45. Galowe przedstawienie 28 kwietnia 16 × 14 litografia
 46. Huitzilopochtli — bóg wojny 16 × 19 „
 47. Don Andres Quintana Roo 18 × 24 „
 48. Odwrót najeźdźców 19 × 23 „
 49. Amerykanie wchodzą do stolicy
 Meksyku w 1847 r. 43 × 28 litografia kolorowa
 50. Sen gen. Santa Anna 35 × 30 litografia
 51. Zdrada gen. Santa Anna 48 × 54 reprodukcja z litografii
 52. Dyktator 48 × 32 reprodukcja z litografii

WIEK XX

JOSE GUADALUPA POSADA

1. Kobieta która urodziła trojaczki 16 × 10 metaloryt
 2. Kuma zabija kuma 16 × 10 „
 3. Czułe pożegnanie 21 × 11 „
 4. Śpiewający szkielet 8 × 8 „
 5. Szkielet zakochany 8 × 16 „
 6. Samobójstwo w teatrze Arbeu 12 × 11 „

7. Kłótnia sąsiedzka	16 × 11	<i>metaloryt</i>
8. Ofiara wypadku kolejowego	13 × 7	„
9. Opętany przez diabła	15 × 91	„
10. Córka zabija rodziców	15 × 10	„
11. Zbrodnia w Pachuca	13 × 10	„
12. Piosenka ludowa o sprawiedliwości	17 × 13	„
13. Rozstrzelanie	17 × 12	„
14. Męczeństwo dziecka	17 × 15	„
15. Plotki	26 × 36	„
16. Kot	15 × 9	<i>cynkografia</i>
17. Wet za wet	15 × 15	„
18. Samobójstwo	15 × 10	„
19. Chłop powieszony	19 × 9	„
20. Wyścig kolarski	14 × 9	„
21. Ilustracja do piosenki ludowej	16 × 10	„
22. Gorące modły do św. Antoniego	19 × 19	„
23. Śmierć	19 × 9	„
24. Powstańcy	17 × 13	„

G R A F I K A W S P Ó Ł C Z E S N A

(1940—1954)

IGNACIO AGUIRRE

1. Powrót chłopca z pracy w St. Zjedn.	38 × 29	<i>linoryt</i>
2. Przekupki	58 × 46	<i>litografia</i>
3. Zapata	25 × 32	<i>linoryt</i>
4. Gdyby Adelita była moją narzeczoną...	42 × 30	„

DAVID ALFARO SIQUEIROS

5. Kobieta	60 × 45	<i>litografia</i>
6. Portret Moises'a Saenz	60 × 45	„
7. Akt	42 × 58	„
8. Emiliano Zapata	54 × 40	„
9. Nasze czasy	24 × 33	„

CARLOS ALVARADO LANG

10. Most w lesie	42 × 38	<i>linoryt</i>
11. Patrol	24 × 31	<i>drzeworyt</i>
12. Podbieranie miodu	12 × 16	<i>akwaforta</i>

RAÚL ANGUIANO

13. Zapatyści	45 × 55	<i>litografia</i>
14. Matka	49 × 60	„
15. Kobiety z Juchitan	49 × 60	„
16. Indianie ze szczepu Lakandonów	47 × 38	„
17. Kobieta i wulkan	45 × 56	„
18. Ludy w walce o Pokój	80 × 60	„
19. Ofiary terroru obszarników	31 × 26	„

LUIS ARENAL

20. Pochód żałobny	23 × 28	„
21. Rewolucjoniści	42 × 31	<i>linoryt</i>

ANTONIO R. ARRIAGA

22. Wesole miasteczko	22 × 17	<i>serigrafia</i>
-----------------------	---------	-------------------

ALBERTO BELTRAN

23. Interwencja	30 × 25	<i>linoryt</i>
24. Manuel Sanchez	42 × 31	„
25. Łuszczenie kukurydzy	12 × 17	„
26. Kogut	10 × 15	<i>linoryt barwny</i>
27. Jeźdźcy	19 × 12	<i>linoryt</i>

LUIS BELTRAN

28. Pożegnanie bojownika	32 × 32	<i>linoryt</i>
29. Ziemia należy do tego, kto na niej pracuje	60 × 45	„

ANGEL BRACHO

30. Virginia Martinez	44 × 46	linoryt
31. Juarez	60 × 55	"
32. Widmo śmierci	40 × 30	"
33. Indianie	33 × 29	litografia
34. Zbawiciel	42 × 30	linoryt

CELIA CALDERON

35. Haftująca strój balowy	30 × 35	linoryt
36. Młodzież Ojczyźnie	30 × 40	"
37. Twarz kobiety	40 × 33	litografia
38. Gołębie	24 × 20	litografia kolorowa
39. Dziewczynka z doliny Mezquital	61 × 46	tusze i ołówki
40. Pokój i chleb	61 × 48	" "

JULIO CASTELLANOS

41. Zabieg	18 × 35	litografia
------------	---------	------------

ELIZABETH CATTLET DE MORA

42. Lekcja	40 × 25	litografia
43. Czego powinniśmy bronić	30 × 41	linoryt
44. Indianie	12 × 18	"
45. Chłopi	13 × 17	"
46. Mężczyzna	22 × 28	litografia

JOSE CHAVEZ MORADO

47. Praczka	42 × 31	litografia
48. Dżungla	41 × 34	"
49. Odpoczynek	48 × 60	"
50. Zderzenie	42 × 26	linoryt
51. Nieujarzmiona Ameryka Łacińska	25 × 30	"
52. Knebel na ustach nauki	26 × 20	"

ERASTO CORTES JUAREZ

53. Nawadnianie	30 × 40	linoryt
54. Partyzant	22 × 28	"
55. Drenowanie	31 × 37	"
56. Zapata	26 × 30	"
57. Spichrz	26 × 30	"
58. Zbiór owoców w Juchitan	18 × 22	"
59. Kobieta z Jicalan	17 × 12	"
60. Dom rybaków	17 × 10	litografia
61. Plac w Tepozotlan	25 × 16	drzeworyt

OLGA COSTA

62. Nokturn	33 × 25	akwaforta
63. Kobieta z Tehuantepec	22 × 35	"

FRANCISCO DIAZ DE LEON

64. Rynek	20 × 15	akwaforta
65. Pejzaż	26 × 20	litografia
66. Wizja	24 × 18	akwaforta

ROBERTO DONIS

67. Indianie ze szczepu Tarasków	48 × 57	litografia
----------------------------------	---------	------------

FRANCISCO DOSAMANTES

68. Oczekiwanie	45 × 35	„
69. Niezależna prasa	50 × 18	linoryt
70. Kobieta z Oaxaca	40 × 35	litografia

JESÚS ESCALERA

71. Manifestacja	35 × 25	serigrafia
72. Głowa dziewczyny	17 × 16	„

JESUS ESCOBEDO

73. Rybacy	36 × 26	litografia
74. Postać	42 × 30	linoryt

GABRIEL FERNANDEZ LEDESMA

75. Projekt na okładkę do miesięcznika „Nowa Polska“	19 × 16	„
76. Śmierć Zapaty	39 × 27	„
77. Zaduszki w Janitzio	21 × 28	„
78. Hołd Cuauhtemoc'owi	30 × 40	„
79. Wykopaliska archeologiczne	18 × 35	litografia

OSCAR FRIAS

80. Zniszczenie	46 × 38	litografia
-----------------	---------	------------

ARTURO GARCIA BUSTOS

82. Zapata	40 × 58	linoryt
84. Złóż twój podpis	58 × 45	„
86. 1 Maja	53 × 66	„
87. Obca interwencja	30 × 38	„
88. Nafta	42 × 30	„

ANDREA GOMEZ

89. Prezydent Cardenas	19 × 17	„
90. Przygotowując placki z kukurydzy	12 × 16	„
91. Morelos — przywódca walki o niepodległość w 1810 r.	21 × 28	„

FRANCO L. GOMEZ

92. Ofiara	10 × 11	„
93. Taniec Indian ze szczepu Chamula	15 × 12	„

94. Wesołe miasteczko	16 × 13	<i>linoryt</i>
95. Szkielety	15 × 5	"
96. Wyścig	14 × 10	"
97. Nocna hulanka w San Pasculito	7 × 10	"
98. Małpa	10 × 10	"
JESÚS GUERRERO GALVAN		
99. Geograf	26 × 19	<i>litografia</i>
100. Śmierć	35 × 26	"
LORENZO GUERRERO		
101. Zbliża się śmierć	13 × 18	<i>linoryt</i>
102. Emiliano Zapata	26 × 30	"
103. Szkielet	22 × 32	"
LUIS J. HERNANDEZ		
104. „Pinata“ — zabawka ludowa pojawiająca się w okresie adwentu	45 × 38	<i>litografia</i>
105. Manifestacja ludowa	25 × 18	<i>serigrafia</i>
106. Przy ceglach	36 × 25	"
ELENA HUERTA		
107. Bomba bakteriologiczna na Archipelagu Bahama	39 × 30	<i>linoryt</i>
MIGUEL IBARRA		
108. Żebrak	25 × 18	<i>serigrafia</i>
LORENZO JIMENEZ		
112. Indianki ze szczepu Tzetzal	22 × 32	<i>linoryt kolorowy</i>
RAMIRO JIMENEZ		
113. Kopalnia soli	18 × 13	<i>linoryt kolorowy</i>
114. Idianin ze szczepu Chamula	20 × 15	<i>linoryt</i>
115. Pejzaż	42 × 32	<i>rysunek ołówkiem</i>
116. Pejzaż	40 × 30	" "
RINA LAZO		
117. Reforma rolna w Guatemali	36 × 40	<i>linoryt</i>
FERNANDO LEAL		
118. Człowiek ze skrzynkami na owoce	24 × 20	<i>drzeworyt</i>
119. Tancerze z Colima	20 × 25	"
120. Taniec Półksiężycy	24 × 20	"
121. Taniec Jelenia	21 × 24	"
VICENTE LOPEZ		
122. Postać	37 × 27	<i>litografia</i>

PABLO R. LORETO

123. Siejemy dla Meksyku	29 × 29	linoryt
124. Muzycy	18 × 22	akwaforta
125. Pokój	12 × 18	litografia

FRANCISCO LUNA

126. Ludowe wyobrażenie śmierci z okolic Xochimilco	20 × 13	linoryt
127. Isaac Meyers	25 × 33	"

JESÚS MARTINEZ

128. Piekarze	23 × 24	linoryt
---------------	---------	---------

JERONIMO M. MATEO

129. Janitzio	30 × 24	litografia
130. Młocka	36 × 16	serigrafia
131. Postacie	30 × 20	"

LEOPOLDO MENDEZ

132. Rozstrzelanie	27 × 37	linoryt
133. Zbiór bawełny	27 × 37	"
134. Na karuzeli	27 × 37	"
135. W poszukiwaniu pracy	27 × 37	"
136. Spichrz z prowincji Morelos	33 × 26	litografia
137. Walka kogutów	27 × 37	linoryt
138. Powieszeni	33 × 24	"
139. Niewola Indian	33 × 24	"
140. Młody Indianin z Chiapas	33 × 24	"
141. Człowiek z Chiapas	33 × 24	"
142. Karnawał	25 × 11	"
143. Wspomnienia młodości	25 × 11	"
144. Indianka ze szczepu Otomi	16 × 25	litografia
145. Młynarka	28 × 34	"
146. Orząc	41 × 29	linoryt
147. „Kapo“	41 × 29	"
148. „Szał samotności“	42 × 31	"

ADOLFO MEXIAC

149. „Wolność słowa“	32 × 42	linoryt
150. Chłopi z Południa	27 × 38	"
151. Wędrowiec Chamula	43 × 34	"
152. Rzeźnia	19 × 17	"
153. Mitin	42 × 31	"

GUILLERMO MONROY

154. Gazeta Organ K.P.M. „Voz de Mexico“ w obronie Konstytucji	43 × 28	"
--	---------	---

FRANCISCO MORA		
156. Człowiek	24 × 19	linoryt
157. Hołd górnikom	40 × 44	"
HUMBERTO NARANJO		
159. Dziecko przędzie	17 × 20	serigrafia
160. Chłop	18 × 30	"
161. „Ranchero“	18 × 30	"
SUZANE NEVE		
162. Dziewczyna	27 × 39	litografia
PABLO O'HIGGINS		
163. Kobieta szyjąca	31 × 46	litografia
164. Prezydent miasta Huilulco	31 × 46	"
165. Chłopi przebierający kukurydzę	33 × 27	"
166. Zbiór kukurydzy	27 × 38	"
167. Taniec śmierci	23 × 26	linoryt
168. Partyzant z Hiszpanii	31 × 41	"
ISIDORO OCAMPO		
169. Wesole miasteczko	26 × 35	litografia
JOSÉ CLEMENTE OROZCO		
170. Turyści	43 × 35	"
171. Manifestacja	35 × 27	"
CARLOS OROZCO ROMERO		
172. Kobieta na ulicy	23 × 36	"
TRINIDAD OSORIO		
173. Fontanna w Patzcuaro	26 × 35	"
174. Portret Hidalgo	22 × 27	linoryt
175. Kobieta meksykańska	50 × 60	litografia
JORGE ORTEGA		
176. Bezrobotny	26 × 29	litografia barwna
MAXIMO PRADO		
177. Kobiety z Nachic	10 × 10	linoryt kolorowy
178. Wykopaliska archeologiczne z Palenque	13 × 13	linoryt
179. Wóz	13 × 15	"
180. Kobiety	18 × 21	linoryt
181. Skład	12 × 13	"
182. Pejzaż z Navenchauc	42 × 38	"
ANTONIO PUJOL		
183. Wiejski chłopak	16 × 36	litografia
FANNY RABEL		
184. W dolinie Mezquital	59 × 44	linoryt
185. Zabierają ludzi na wojnę	32 × 40	"
186. Głód w Hiszpanii	42 × 32	"

EVERARDO RAMIREZ

187. Postacie	32 × 26	<i>linoryt</i>
188. Orka	26 × 25	„
189. Siew	32 × 27	„
190. Praca	23 × 20	„
191. Rodzina chłopska	20 × 25	„
192. Na polu	20 × 25	„
193. Powrót z rynku	25 × 20	„
194. Matka z dwojgiem dzieci	16 × 16	„
195. Zbiory	14 × 17	„

ANTONIO A. RAMIREZ

196. Ceglarze	53 × 41	<i>litografia</i>
---------------	---------	-------------------

FERNANDO RAMIREZ OSORIO

197. Kapiel w rzece Atoyac	40 × 40	<i>linoryt</i>
198. Rybacy	39 × 30	„
199. Sen	38 × 30	„
200. W rzece Atoyac	27 × 39	„

DIEGO RIVERA

201. Zapata	27 × 35	<i>litografia</i>
-------------	---------	-------------------

GUILLERMO RODRIGUEZ

202. W.S.D. Dubois	26 × 33	<i>linoryt</i>
203. Chłop	17 × 26	„

ISAURE M. SOLIS

204. Strachy na wróble	17 × 11	<i>linoryt</i>
205. Postacie	18 × 12	„
206. Liście	23 × 31	<i>rysunek ołówkiem</i>
207. Drzewa	42 × 31	„ „
208. Kobiety piorące	42 × 31	„ „

RAMON SOSA MONTES

209. Polityka imperialistyczna	40 × 30	<i>linoryt</i>
--------------------------------	---------	----------------

ANTONIO TREJO

210. Markietanka	23 × 27	„
211. Przędki z doliny Mezquital	21 × 25	„
212. Indianin ze szczepu Otomi	22 × 13	<i>akwaforta</i>
213. Deszcz	22 × 13	„
215. Święto narodowe z okazji wyłączenia zagranicznych monopolii naftowych	35 × 32	<i>linoryt</i>
216. Pielgrzymka do św. Jana z Lagos	25 × 33	<i>akwaforta</i>

PAULINA TREJO

217. Karuzela 27 × 32 linoryt
218. Tzaracua 23 × 32 „

ISABEL VILLASENOR

219. Kobieta z Oaxaca 25 × 35 litografia

MARIANA YAMPOLSKY

220. Bez nas 23 × 23 linoryt
221. Prawo do życia 42 × 30 „
222. Mężczyźni przy pracy 19 × 17 „
223. W górach 19 × 17 „

ALFREDO ZALCE

224. Matka z dzieckiem 30 × 15 litografia
225. Kapelusznik 30 × 36 „
226. Śpiąca kobieta 30 × 15 litografia kolorowa
227. Czyściciele butów 30 × 36 litografia
228. W ogrodzie Meridy 31 × 26 „
229. Chłop z Yucatan 33 × 30 akwaforta
230. Postacie 31 × 21 „

ALBUMY

231. Nowa architektura
10 litografii FRANCISCO DOSAMANTES
232. Juarez
19 linorytów FRANCISCO MORA
233. Figurki z Metepec
6 chromolitów SUSANA NEVE
234. Karnawał w Huejotzingo
10 linorytów FERNANDO RAMIREZ OSORIO
-

OBJAŚNIENIE TECHNIK

serigrafia — druk przez jedwab
metaloryt — druk wypukły z płyt
ołowianych lub cyn-
kowych

piroxilina }
duco } lakiery szybkoschnące
vinelit }
masonit — masa plastyczna (spilś-
niona tektura)

BIOGRAFIE ARTYSTÓW

MALARSTWO

IGNACIO AGUIRRE

Urodz. w Meksyku w 1900 r. Członek dawnej „LEAR“ i członek założyciel „Pracowni Grafiki Ludowej“, współautor malarstwa ściennego wykonanego na dwóch budynkach szkolnych (razem z Pablo O'Higgins i Alfredo Zalce). Jeden z kierowników Frontu Narodowego.

DAVID ALFARO SIQUEIROS

Urodz. w Chihuahua w 1898 r. Malarz, grafik, pisarz i znany dziennikarz. Jeden z przywódców najważniejszego w meksykańskim malarstwie ściennym ruchu plastycznego z 1921 r. Autor licznych dzieł malarstwa ściennego, wykonywanego różnymi technikami. Autor postępowego programu estetyczno-politycznego.

RAUL ANGUIANO

Urodz. w Jalisco w 1909 r. Malarz sztalugowy i ścienny, grafik. Autor licznych prac z dziedziny malarstwa ściennego i ilustracji do książek.

LUIS ARENAL

Urodz. w 1900 r. Malarz i grafik. Członek dawnej „LEAR“ i założyciel „Pracowni Grafiki Ludowej“. Autor licznych prac z dziedziny malarstwa ściennego. Obecnie asystent D. Alfaro Siqueirosa.

Dr ATL (GERARDO MURILLO)

Urodz. w Jalisco w 1877 r. Malarz, pisarz i badacz naukowy. Jeden z przywódców ruchu w malarstwie ściennym z 1921 r. uważany za jednego z najwybitniejszych współczesnych pejzażystów, autor teorii o perspektywie i wynalazca różnych technik stosowania barw. Artysta o wyjątkowej dynamice.

ANTONIO ARRIAGA

Urodz. w Michoacan w 1934 r. Malarz i grafik. Uczeń Alfredo Zalce ze Szkoły w Morelia.

HEKTOR AYALA - GUZMAN

Urodz. w Guanajuato w 1933 r. Malarz, pracuje w pracowni grafiki „Taller de Integracion Plastica“, kierowanej przez José Chavez Morado .

ROBERTO BERDECIO

Urodz. w Boliwii w 1913 r. Malarz i grafik. Przybył do Meksyku w 1934 r. Członek dawnej „LEAR“, obecnie członek „Pracowni Grafiki Ludowej“, i jeden z kierowników Narodowego Frontu Sztuk Plastycznych. Jego malarstwo ściennie znajduje się m. in. w jednej z bibliotek robotniczych w New Yorku.

CELIA CALDERON

Urodz. w Meksyku w 1921 r. Malarka i graficzka. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“ i jedna z kierowniczek Frontu.

OLGA COSTA

Urodz. w Niemczech w 1913 r. Pochodzenia rosyjskiego, przybyła do Meksyku w 1925 r. Malarka i graficzka. Żona malarza ściennego José Chavez.

MIGUEL COVARRUBIAS

Urodz. w Meksyku w 1904 r. Malarz, karykaturzysta, pisarz i scenograf. Obecnie zajmuje się archeologią i dekoracją teatralną. Autor kilku książek o różnych narodach, które poznał podczas swych licznych podróży.

JOSÉ CHAVEZ MORADO

Urodz. w Guanajuato w 1909 r. Malarz sztalugowy i ścienny, grafik. Jeden z najwybitniejszych malarzy meksykańskich. Dekorował liczne gmachy oraz audytorium Miasteczka Uniwersyteckiego stosując technikę mozaiki szklanej pochodzenia bizantyjskiego. Członek dawnej „LEAR“ i „Pracowni Grafiki Ludowej“ do 1941 r. Jeden z założycieli i dyrektor pracowni plastyki: „Taller de Integracion Plastica“. Obecnie dekoruje ściany „Alhondiga de Granaditas“, najważniejszego pomnika walk o niepodległość. Jeden z przywódców Narodowego Frontu Sztuk Plastycznych.

JOAQUIN CLAUSELL

Urodz. w Campeche w 1885 r. Zmarł w 1936 r. Malarz pejzażysta ze szkoły impresjonizmu. Wywarł duży wpływ na współczesne malarstwo meksykańskie.

FRANCISCO DOSAMANTES

Urodz. w Meksyku w 1911 r. Malarz, grafik i nauczyciel. Członek dawnej „LEAR“ i obecnie „Pracowni Grafiki Ludowej“. Projektuje plakaty i ilustruje elementarze. Był dyrektorem Szkoły Malarskiej w stanie Campeche.

J. JESUS ESCALERA

Urodz. w Michoacan w 1933 r. Malarz i grafik. Uczeń szkoły Sztuk Pięknych w Morelii, której dyrektorem jest Alfredo Zalce.

ARTURO ESTRADA HERNANDEZ

Urodz. w Michoacan w 1925 r. Malarz sztalugowy i ścienny. Dekorował liczne gmachy. Jest autorem mozaiki kamiennej nowego gmachu Ministerstwa Komunikacji w Meksyku. Jest członkiem pracowni grafiki „Taller de Integracion Plastica“.

ARTURO GARCIA BUSTOS

Urodz. w Meksyku w 1926 r. Malarz i grafik. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“. Pracuje w zakresie malarstwa ściennego. Był asystentem Diego Rivery.

JOSÉ GARCIA NAREZO

Urodz. w Hiszpanii w 1922 r. Syn malarza i pisarza Gabriela Garcia Maroto. Malarz, ilustrator książek. Pracuje w dziedzinie malarstwa ściennego.

ROBERTO GARIBAY

Urodz. w Durango w 1921 r. Malarz i nauczyciel Państwowej Szkoły Sztuk Pięknych (San Carlos) w Meksyku.

JORGE GONZALEZ CAMARENA

Urodz. w Jalisco w 1908 r. Malarz, rzeźbiarz, grafik, wyspecjalizowany w plakatach. W swoich dekoracjach łączył malarstwo z rzeźbą. Wybitny ilustrator. Zajmował się malarstwem ściennym.

FRANCISCO GOITIA

Urodz. w Zacatecas w 1882 r. Malarz sztalugowy i grafik. Cieszy się wielkim autorytetem plastyków biorących udział w nowym meksykańskim ruchu plastyków. Przewodniczący Narodowego Frontu Sztuk Plastycznych.

XAVIER GUERRERO

Urodz. w Coahuila w 1896 r. Jeden z malarzy i grafików, którzy zainicjowali nowoczesny ruch artystyczny w 1921 r. Zajmował się malarstwem ściennym. Jeden z przywódców Frontu.

JESUS GUERRERO GALVAN

Urodz. w Jalisco w 1910 r. Malarz i grafik nowego pokolenia. Pracuje w dziedzinie malarstwa ściennego. Uważany jest za jednego z wybitnych przedstawicieli plastyki meksykańskiej.

JOSÉ L. GUTIERREZ

Urodz. w Morelos w 1900 r. Malarz i badacz naukowy w zakresie sztuk plastycznych. Stosuje różne techniki malarskie.

SATURNINO HERRAN

Urodz. w Aguascalientes w 1887 r., zm. w 1918 r. Malarz i dekorator. Wywarł duży wpływ na współczesne malarstwo meksykańskie, kładł nacisk na motywy ludowe i indiańskie.

MARIA IZQUIERDO

Urodz. w Jalisco w 1906 r. Uczennica Rufino Tamayo, szybko się wyzwoliła jednak z jego wpływów. O dużej wrażliwości artystycznej, specjalnie czuła na piękno ludowe. Twórczość jej odznacza się prostotą.

RAMIRO JIMENEZ

Urodz. w Chiapas w 1934 r. Malarz i rysownik najmłodszego pokolenia artystów. Wyróżniający się uczeń Szkoły Ludowej w Tuxtla Gutierrez, w prowincji Chiapas.

FRIDA KAHLO

Urodz. w Coyoacan w 1910 r., zm. w 1954 r. (Ojciec Niemiec, matka meksykanka). Jako studentka uległa tragicznemu wypadkowi, który zmusił ją do pozostawania

w pozycji leżącej do końca życia. Wypadek ten pozostawił piętno na jej twórczości czyniąc ją boleśnie wnikliwą i dramatyczną. Była żoną wielkiego malarza Diego Rivery. Uznawana jest za malarzkę o wybitnym talencie.

VICENTE LOPEZ

Urodz. w Michoacan w 1930 r. Malarz, uczeń Alfredo Zalce.

HECTOR MARTINEZ ARTECHE

Urodz. w Meksyku w 1934 r. Malarz i grafik.

NORBERTO MARTINEZ MORENO

Urodz. w Veracruz w 1922 r. Malarz i nauczyciel. Obecnie wykładowca w Państwowej Szkole Sztuk Plastycznych (San Carlos) w Meksyku. Pracuje w dziedzinie malarstwa ściennego.

JERONIMO MONTERO

Urodz. w Michoacan w 1936 r. Malarz. Uczeń Alfredo Zalce w Ludowej Szkole w Morelii.

GUSTAVO MONTOYA

Urodz. w Meksyku w 1905 r. Wybitny malarz. Dzieła jego odznaczają się pięknem barw. Pejzażysta i portrecista.

FRANCISCO MORA

Urodz. w Michoacan w 1924 r. Malarz i grafik. Jeden z założycieli „Pracowni Grafiki Ludowej“. Ilustrator książek. Autor wielu plakatów oraz dzieł malarstwa ściennego.

NICOLAS MORENO

Urodz. w Meksyku w 1923 r. Malarz i Nauczyciel w Państwowej Szkole Sztuk Pięknych (San Carlos) w Meksyku. Pejzażysta. Wyróżnia się wśród młodego pokolenia malarzy.

NAYA MARQUEZ

Urodz. w Puebla w 1918 r. Malarka samouk.

EZEQUIEL NEGRETE LIRA

Urodz. w Meksyku w 1902 r. Malarz, grafik i rzeźbiarz. Uczeń i później nauczyciel słynnych szkół plenerowych w latach 20-tych.

JUAN O'GORMAN

Urodz. w Coyoacan w 1905 r. Pochodzenia angielskiego. Architekt, malarz sztalugowy i ścienny. Jest wyrazicielem nowej architektury. Pierwszy w Meksyku projektuje i realizuje olbrzymią mozaikę z kamieni, która pokrywa całą ścianę zewnętrzną Biblioteki Miasta Uniwersyteckiego.

PABLO O'HIGGINS

Urodz. w Stanach Zjednoczonych w 1905 r. Do Meksyku przybył w 1927 r. Cała jego twórczość odzwierciedla życie i problemy meksykańskie. Założyciel „LEAR“ i „Pracowni Grafiki Ludowej“. Malarz sztalugowy, ścienny i grafik. W 1931 r. otrzymał stypendium Akademii Sztuk Pięknych w Moskwie.

JOSE CLEMENTE OROZCO

Urodz. w Jalisco w 1883 r. zm. w 1949 r., jeden z wielkich mistrzów ruchu artystycznego zapoczątkowanego w 1921 r. Malarstwem ściennym pokrył olbrzymie powierzchnie murów. Grafik i karykaturzysta w czasie rewolucji. Późniejsze jego malarstwo ma charakter niesłychanie dramatyczny. Z tego drugiego okresu pochodzą najwybitniejsze dzieła malarstwa meksykańskiego. Pisarz o wielkiej subtelności jest także Orozco jednym z najwybitniejszych historyków współczesnego malarstwa meksykańskiego. Atakuje w swym malarstwie wszelkiego rodzaju niesprawiedliwość, czasami wpada w przesadę i wtedy staje się niejasny. Malarstwo meksykańskie posiada w nim jednego z najlepszych wyrazicieli.

CARLOS OROZCO ROMERO

Urodz. w Jalisco w 1898 r. Malarz. Na początku był karykaturzystą. Nauczyciel rysunku. Jest jednym z mistrzów starszej generacji.

TRINIDAD OSORIO

Urodz. w Michoacan w 1929 r. Malarz młodego pokolenia. Uczeń José Chavez Morado i Alfredo Zalce.

MARIANO PAREDES

Urodz. w Meksyku w 1910 r. Malarz i grafik. Krytyk sztuki.

FANNY RABEL

Urodz. w Polsce w 1922 r. Wyjechała do Meksyku mając lat 14. Uczennica Fridy Kahlo. Malarka sztalugowa i ścienna oraz wybitna graficzka.

ANTONIO RAMIREZ

Młody malarz, który pracuje w pracowni grafiki: „Taller de Integracion Plastica“.

PABLO RAMIREZ OVIEDO

Urodz. w Hidalgo w 1910 r. Malarz i nauczyciel.

AURORA REYES

Urodz. w Chihuahua w 1909 r. Malarka sztalugowa i ścienna, pisarka. Ilustratorka własnych książek.

FERMIN ROJAS PACHECO

Urodz. w Meksyku w 1928 r. Malarz. Pracuje z José Chavez Morado w Pracowni Plastyki: „Taller de Integracion Plastica“.

FEDERICO SILVA

Urodz. w Meksyku w 1923 r. Malarz sztalugowy i ścienny. Asystent D. A. Siqueiros. Autor licznych prac z dziedziny malarstwa ściennego.

ISAURO SOLIS

Urodz. w Chiapas w 1931 r. Malarz i grafik. Studiował w Szkole Sztuk Plastycznych w mieście Tuxtla Gutierrez.

ROSENDO SOTO ALVAREZ

Urodz. w Jalisco w 1912 r. Malarz sztalugowy i ścienny. Współpracuje z José Chavez Mocado w kierownictwie pracowni plastyki: „Taller de Integracion Plastica“. Należy do pokolenia malarzy z 1929 r., które zreformowało Państwową Szkołę Sztuk Pięknych (San Carlos). Założyciel „LEAR“. Założyciel i organizator Frontu Narodowego Sztuk Plastycznych, którego jest Generalnym Sekretarzem. Autor licznych prac z dziedziny malarstwa ściennego, ostatnio dekorował ściany Ministerstwa Komunikacji mozaiką z kamienia.

JOSE MARIA VELASCO

Urodz. w St. Meksyku w 1840 r., zm. w 1912. Jeden z wielkich mistrzów malarstwa meksykańskiego. Uczeń Eugeniusza Landesio, w malarstwie pejzażowym przewyższył słynnego mistrza europejskiego. Uczony, wyspecjalizowany w botanice, mineralogii, technice rysunku i koloru. Wywarł ogromny wpływ na malarstwo meksykańskie. W pewnym sensie powinno go się uważać za prekursora wielkiego ruchu artystycznego we współczesnym malarstwie meksykańskim.

RAUL O. VELAZQUEZ

Urodz. w Meksyku w 1929 r. Malarz. Ukończył Państwową Szkołę Sztuk Pięknych.

ALFREDO ZALCE

Urodz. w Patzcuaro w 1908 r. Malarz sztalugowy i ścienny, grafik i metaloplastyk. Jeden z najwybitniejszych malarzy współczesnego malarstwa meksykańskiego. Założyciel licznych szkół plastycznych. Jest bardzo zdolnym nauczycielem i obecnie kieruje szkołą malarstwa w mieście Morelia. Ilustrator książek, twórca plakatów, jest jednym z najwybitniejszych malarzy ściennych doby współczesnej w Meksyku. Założyciel „LEAR“ i „Pracowni Grafiki Ludowej“.

GRAFIKA

CARLOS ALVARADO LANG

Urodz. w Michoacan w 1905 r. Profesor grafiki w Państwowej Szkole Sztuk Pięknych (San Carlos). Były dyrektor tej instytucji. Jest uważany za mistrza techniki graficznej. Ilustrator książek. Założyciel Meksykańskiego Towarzystwa Grafików.

ALBERTO BELTRAN

Urodz. w Meksyku w 1923 r. Twórca plakatów i ilustrator książek. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“.

LUIS BERTRAN

Urodz. w Meksyku w 1923 r. Grafik i rysownik. Uczeń prof. Francisco Diaz de Leon ze Szkoły Sztuki Wydawniczej.

ANGEL BRACHO

Urodz. w Meksyku w 1910 r. Malarz i grafik. Założyciel „Pracowni Grafiki Ludowej“. Autor licznych malowideł ściennych, którymi pokrywał ściany gmachów szkolnych.

ELIZABETH CATLETT

Urodz. w St. Zjedn. w 1919 r. Dyplomowana nauczycielka sztuki. Ilustratorka książek i autorka plakatów. W Meksyku od 1946 r., gdzie wstąpiła do Pracowni Grafiki Ludowej.

JULIO CASTELLANOS

Urodz. w Meksyku w 1905 r., zm. w 1946 r. Malarz sztalugowy i ścienny, scenograf i rysownik. Grafik i ilustrator książek, dzieła jego są uważane dzisiaj za bardzo cenne dla meksykańskiego ruchu plastycznego.

ERASTO CORTES JUAREZ

Urodz. w Puebla w 1900 r. Grafik i ilustrator książek. Dziennikarz i krytyk sztuki. Nauczyciel grafiki. Uważny za jednego z najwybitniejszych grafików meksykańskich. Założyciel Meksykańskiego Stowarzyszenia Grafików.

FRANCISCO DIAZ DE LEON

Urodz. w 1900 r. Jeden z najwybitniejszych grafików meksykańskich. Założyciel i dyrektor Szkoły Sztuki Wydawniczej. Specjalista w grafice książkowej i poligrafii, znawca historii grafiki meksykańskiej.

GABRIEL FERNANDEZ LEDESMA

Urodz. w Aguascalientes w 1900 r. Jeden z najwybitniejszych grafików meksykańskich. Malarz, ilustrator książek, twórca wielu plakatów. Scenograf. Autor kilku książek z dziedziny grafiki.

OSCAR FRIAS

Urodz. w Nuevo Leon w 1920 r. Grafik i twórca plakatów. Uczeń prof. Diaz de Leon i członek „Pracowni Grafiki Ludowej“. Jest wykładowcą w swojej specjalności.

ANDREA GOMEZ

Urodz. w Meksyku w 1926 r. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“. Uczennica Leopolda Mendez. Specjalnością jej jest ilustracja książki i plakat.

FRANCO L. GOMEZ

Urodz. w Chiapas w 1919 r. Zmarły tragiczną śmiercią podczas wyprawy do Bonampak w 1951 r. Grafik i założyciel Szkoły Sztuk Plastycznych w mieście Tuxtla Gutierrez, w stanie Chiapas.

LORENZO GUERRERO P.

Urodz. w San Luis Potosi w 1930 r. Malarz i grafik.

JOSÉ LUIS HERNANDEZ

Urodz. w Michoacan w 1940 r. Uczeń Alfredo Zalce w Szkole Ludowej Sztuk Plastycznych w Morelii.

ELENA HUERTA

Urodz. w Cuahuila w 1908 r. Malarka i graficzka. Należała do „LEAR“, a obecnie do „Pracowni Grafiki Ludowej“.

MIGUEL IBARRA

Urodz. w Michoacan w 1938 r. Uczeń Alfredo Zalce w Szkole Ludowej Sztuk Plastycznych w Morelii.

LORENZO JIMENEZ

Urodz. w Meksyku w 1924 r. Grafik. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“.

RINA LAZO

Urodz. w Guatemali w 1928 r. Przyjechała do Meksyku w 1946 r. Malarka i graficzka. Uczennica Diego Rivery. Zajmuje się również sztuką malarstwa ściennego.

FERNANDO LEAL

Urodz. w Meksyku w 1902 r. Malarz sztalugowy i ścienny, grafik, pisarz. Jest jednym z inicjatorów artystycznego ruchu w 1921 r. Pracuje w dziedzinie malarstwa ściennego.

RAMON PABLO LORETO

Urodz. w San Luis Potosi w 1911 r. Malarz, grafik i pisarz. Dyrektor Galerii Sztuki. Zajmuje się rzemiosłem artystycznym. Wydaje czasopismo. Zajmuje się również konserwacją dzieł sztuki.

FRANCISCO LUNA PADILLA

Urodz. w Meksyku w 1931 r. Malarz i grafik. Uczeń Alfredo Zalce i Pablo O'Higgins.

LEOPOLDO MENDEZ

Urodz. w Meksyku w 1902 r., jeden z najwybitniejszych grafików meksykańskich. Założyciel „Pracowni Grafiki Ludowej“. Ilustrator książek. Twórca plakatów. Zajmował się również malarstwem ściennym. Opublikował wiele monografii o grafice.

ADOLFO MEXIAC

Urodz. w Michoacan w 1927 r. Studiował u prof. Diaz de Leon w Szkole Sztuki Wydawniczej. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“. Grafik, twórca plakatów, ilustrator książek.

GUILLERMO MONROY

Urodz. w Michoacan w 1924 r. Malarz sztalugowy i ścienny. Grafik. Uczeń Chavez Morado, Anguiano i Fridy Kahlo. Asystent José Clemente Orozco i Diego Rivery. Pracuje w pracowni grafiki: „Taller de Integracion Plastica“.

HUMBERTO NARANJO

Urodz. w Michoacan w 1934 r. Grafik i malarz, uczeń Alfredo Zalce.

SUSANA NEVE

Urodz. w Meksyku w 1924 r. Graficzka i ilustratorka książek. Uczennica prof. Diaz de Leon w Szkole Sztuki Wydawniczej.

ISIDORO OCAMPO

Urodz. w Veracruz w 1912 r. Malarz, grafik i nauczyciel. Założyciel „Pracowni Grafiki Ludowej“. Ilustrator książek.

MAXIMO PRADO

Urodz. w Ciapas w 1931 r. Grafik. Studiuje w Szkole Sztuk Pięknych w mieście Tuxtla Gutierrez.

ANTONIO PUJOL

Urodz. w 1912 r. Malarz i grafik. Członek dawnej „LEAR“. Mieszka za granicą.

EVERARDO RAMIREZ

Urodz. w Coyoacan w 1906 r. Jeden z najbardziej oryginalnych grafików. Malarz. Należy do Meksykańskiego Stowarzyszenia Grafików.

FERNANDO RAMIREZ OSORIO

Urodz. w Puebla w 1920 r. Malarz i grafik. Założyciel Pierwszego Związku Grafików z miasta Puebla. Ilustrator książek.

DIEGO RIVERA

Urodz. w Guanajuato w 1886 r. Malarz, rzeźbiarz, architekt, pisarz. Jeden z największych malarzy, którzy zainicjowali ruch malarstwa ściennego w 1921 r. Artysta o wyjątkowej dynamice i wielostronnym talencie. Jego malarstwo ścienne wykonane różnymi technikami, utrzymane w różnych stylach, dekoruje liczne obiekty. Ilustrował książki.

GUILLERMO RODRIGUEZ

Urodz. w Meksyku w 1930 r. Malarz i grafik.

ANTONIO TREJO OSORIO

Urodz. w stanie Hidalgo w 1922 r. Malarz i grafik. Asystent Alfredo Zalce.

PAULINA TREJO

Urodz. w Cuahuila w 1925 r. Malarka i graficzka.

ISABEL VILLASENOR

Urodz. w 1910 r., zm. w 1954 r. Graficzka i malarka.

MARIANA YAMPOLSKI

Urodz. w 1920 r. Malarka i graficzka. Członek „Pracowni Grafiki Ludowej“.

DOKUMENTACJA

FOTOGRAFIE

Wystawa przedstawia, w powiększeniach fotograficznych, wielkie meksykańskie malarstwo ścienne różnych artystów, a przede wszystkim José Clemente Orozco, Diego Rivera i David Alfaro Siqueiros. Dział ten obejmuje przeszło 60 reprodukcji.

KSIAŻKI

Na Wystawie znajduje się około 50 wielkich monografii sztuki i inne dokumenty o charakterze historycznym. Ilustrowane katalogi, czasopisma i gazety. Następujące instytucje meksykańskie, współpracowały w organizowaniu tego działu: Państwowy Instytut Sztuk Pięknych, Państwowy Instytut Antropologii i Historii, Państwowy Uniwersytet w Meksyku, Wydawnictwo „Cultura Economica“ S. A. oraz Narodowy Front Sztuk Plastycznych. Wszystkie wydawnictwa są drukowane w Meksyku.

Organizatorzy Wystawy składają podziękowania następującym instytucjom:

Ambasadzie PRL.

Państwowemu Instytutowi Sztuk Pięknych w Meksyku.

Państwowemu Instytutowi Antropologii i Historii Meksyku.

Uniwersytetowi ze stanu Michoacan, w Meksyku.

Muzeum w Moskwie, ZSRR.

Adw. Miguel Alvarez Acosta, Meksyk, D. F.

Prof. Viktor M. Reyes, Mexico D. F.

p. Manuel Porrua, Mexico D. F.

ILUSTRACJE

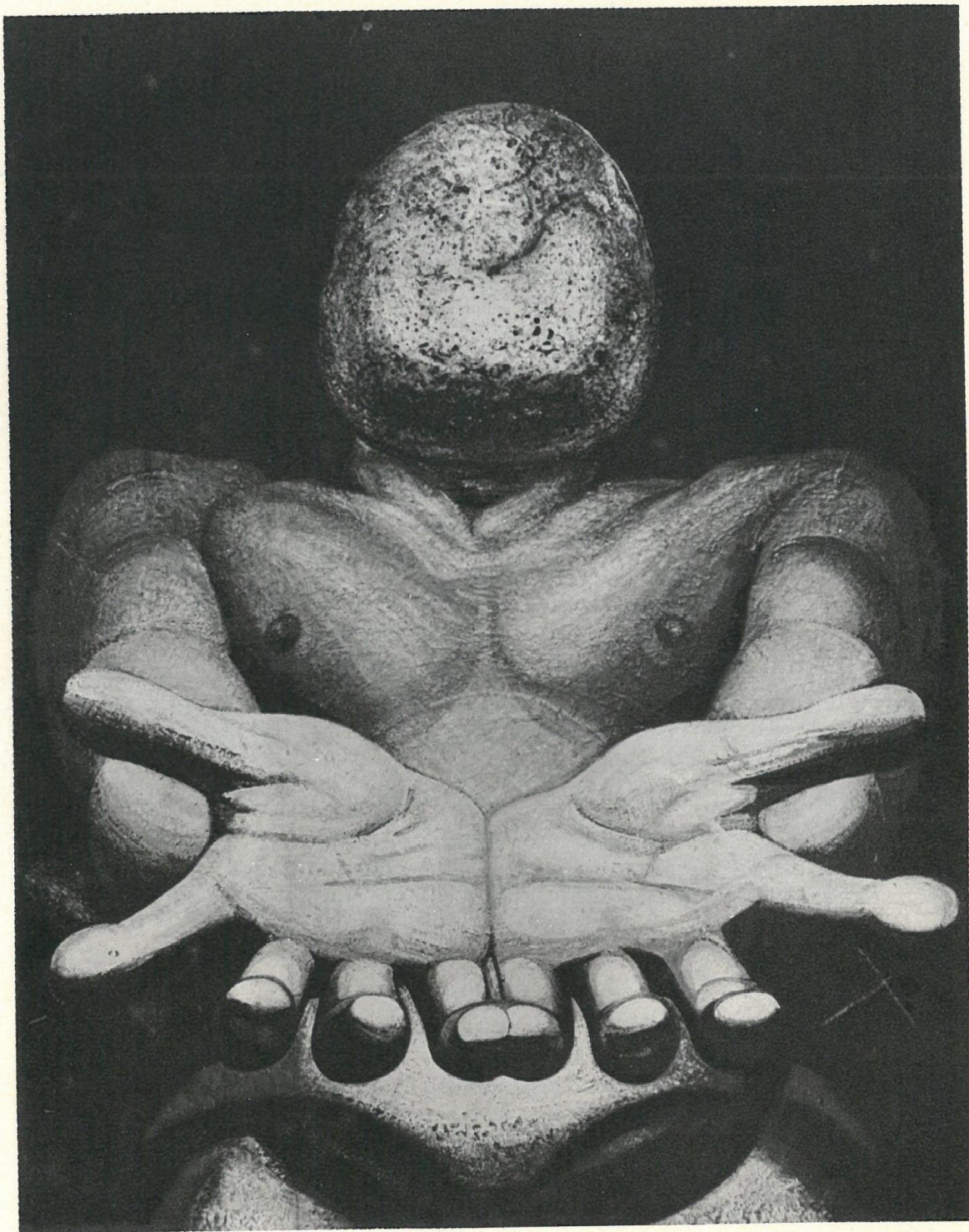

IGNACIO AGUIRRE

Przekupki

LUIS ARENAL
Pogrzeb Zapaty

DAVID ALFARO

Nasze czasy

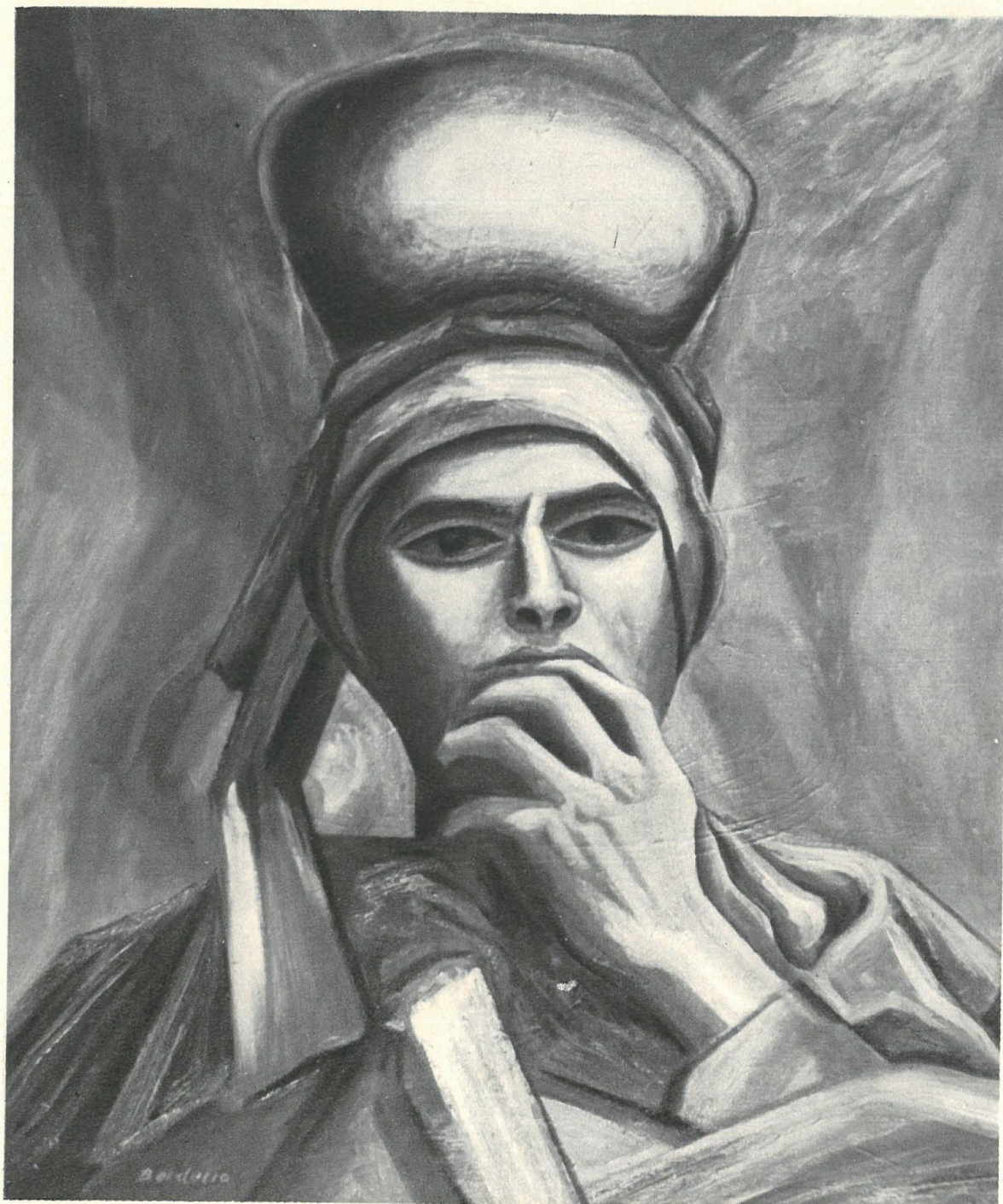
RAÚL ANGUIANO

Na kin

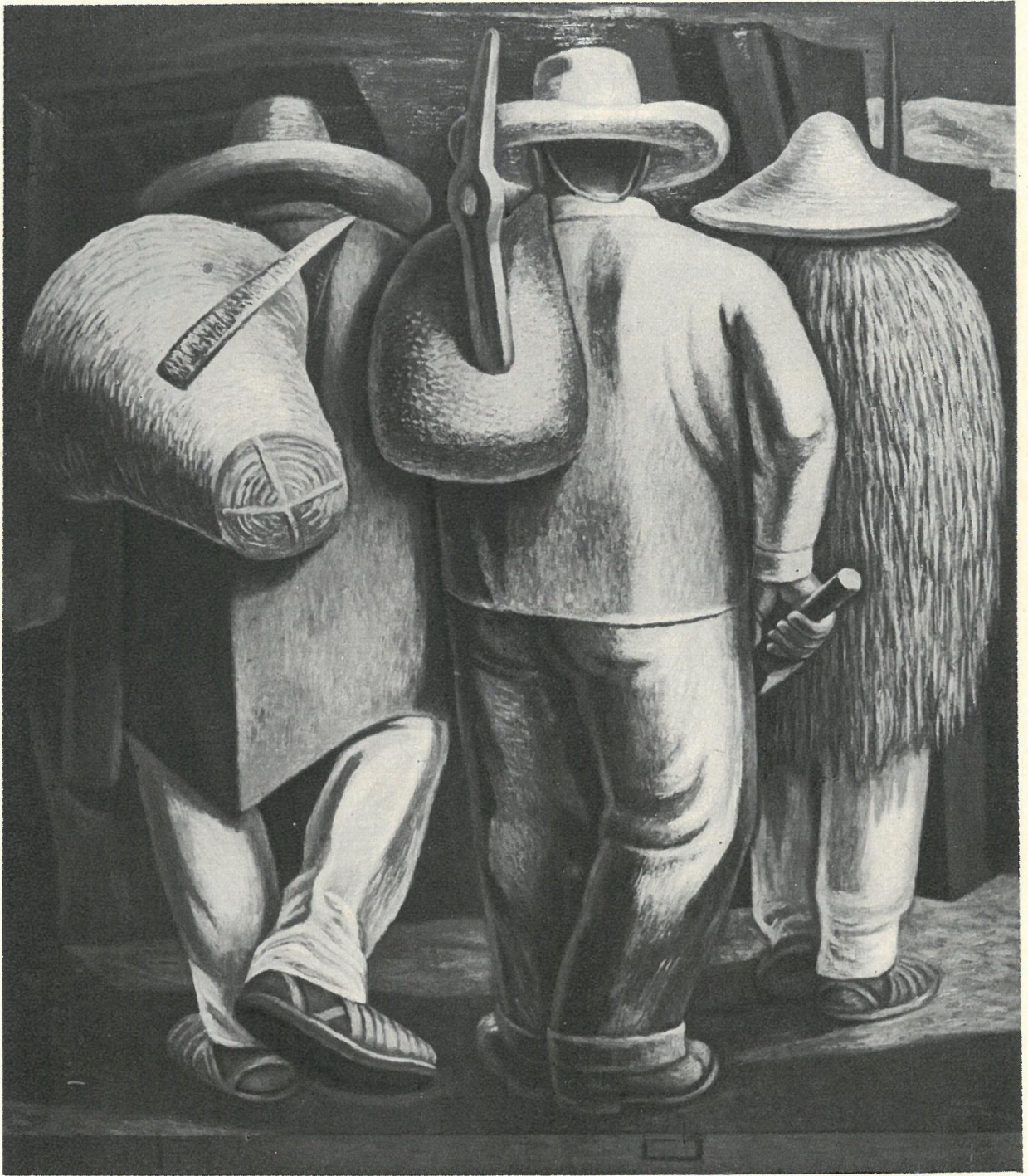

DR ATL (GERARDO MURILLO)

Wulkan Parícutin

ROBERTO BERDECIO
Głowa chłopca ze szczepu Zoque

JOSÉ CHAVEZ MORADO

Do kamieniołomów

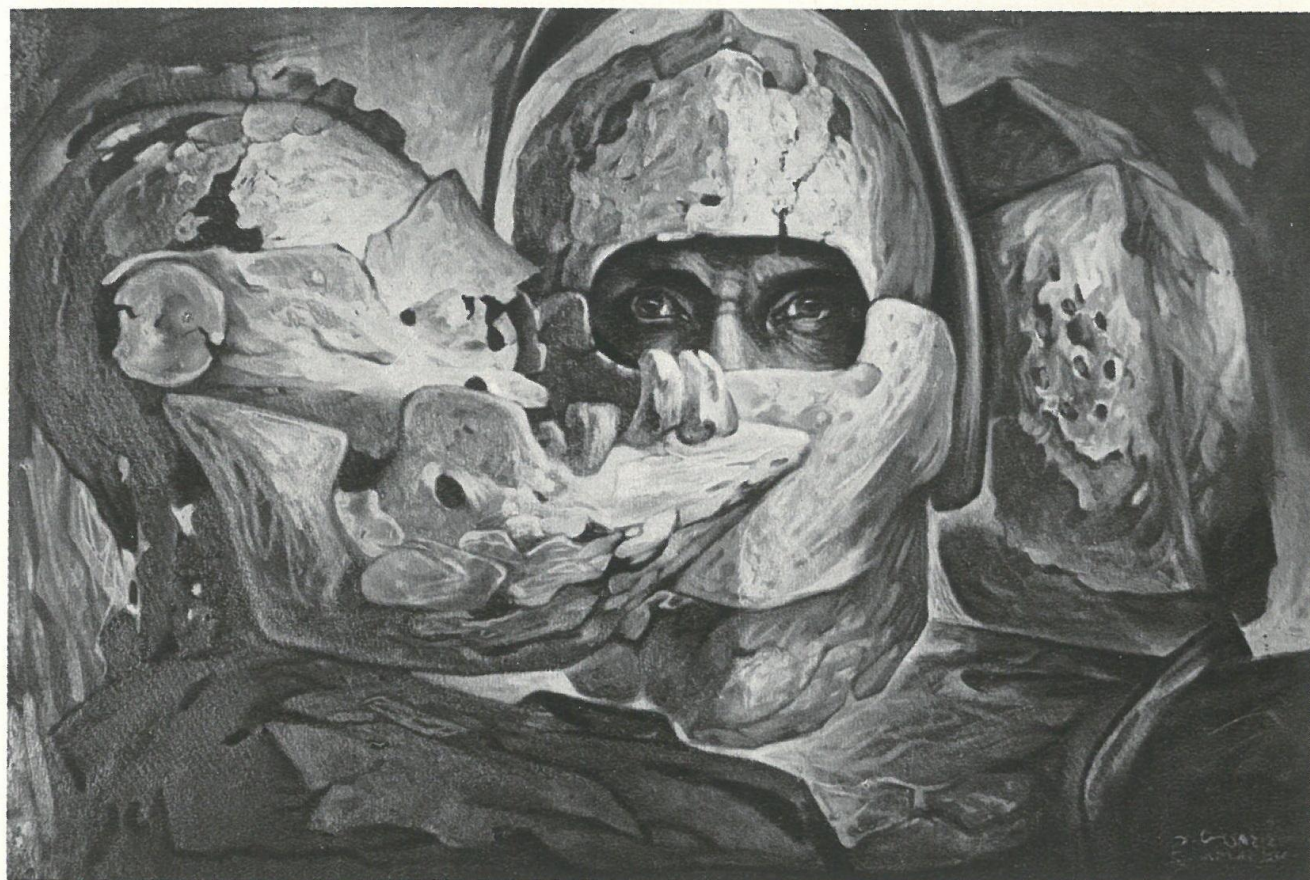
ARTURO ESTRADA

Zamieszki na placu

JOSÉ GARCIA NAREZO

Romantyczna uliczka w starej dzielnicy

JORGE GONZALEZ CAMARENA

Trzej kapitanowie

XAVIER GUERRERO

Stolica i półkolonie

JESÚS GUERRERO GALVAN

Gołobie

MARÍA IZQUIERDO

Adam i Ewa

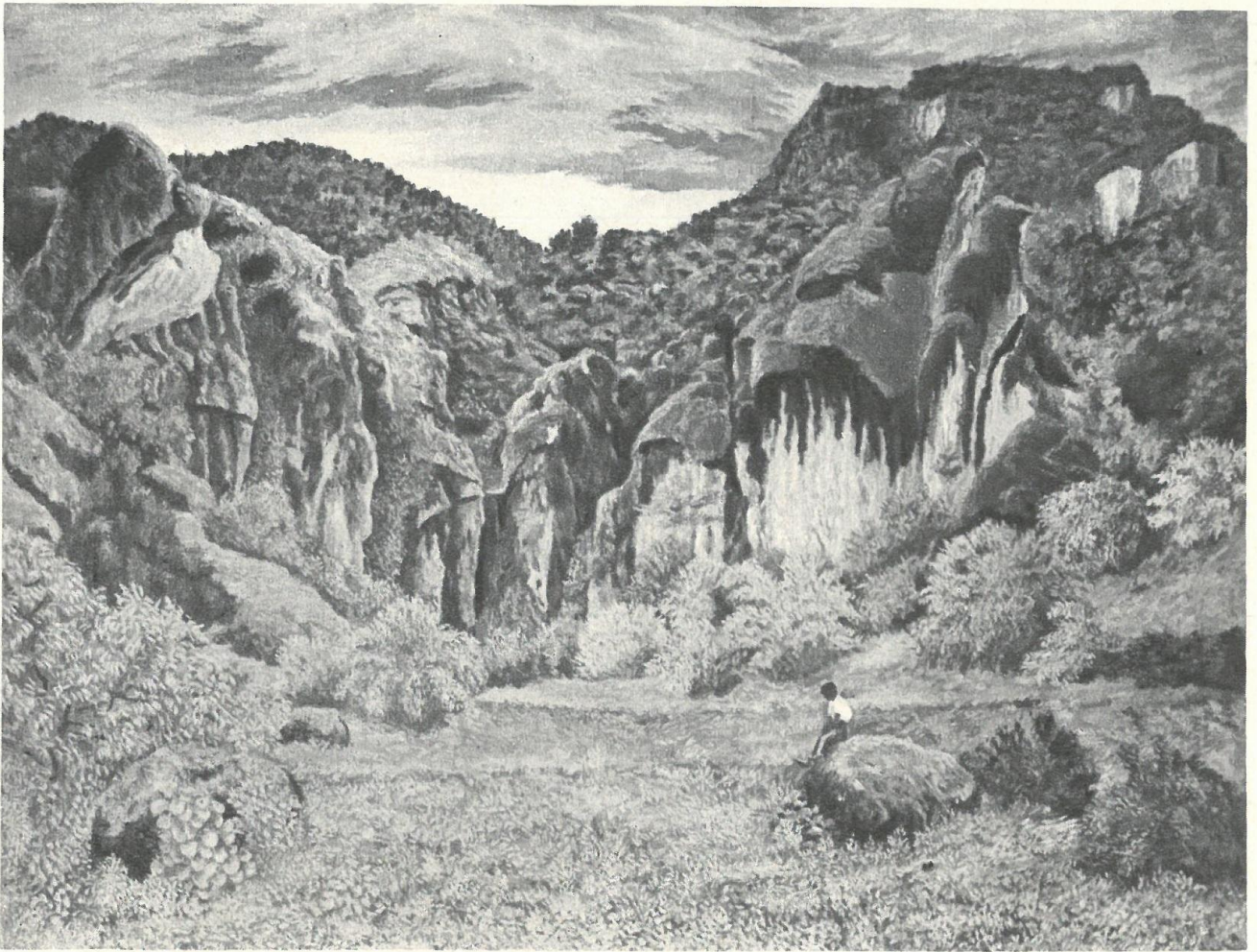
FRIDA KAHLO

Raniony stół

GUSTAVO MONTOYA

Sąsiedztwo

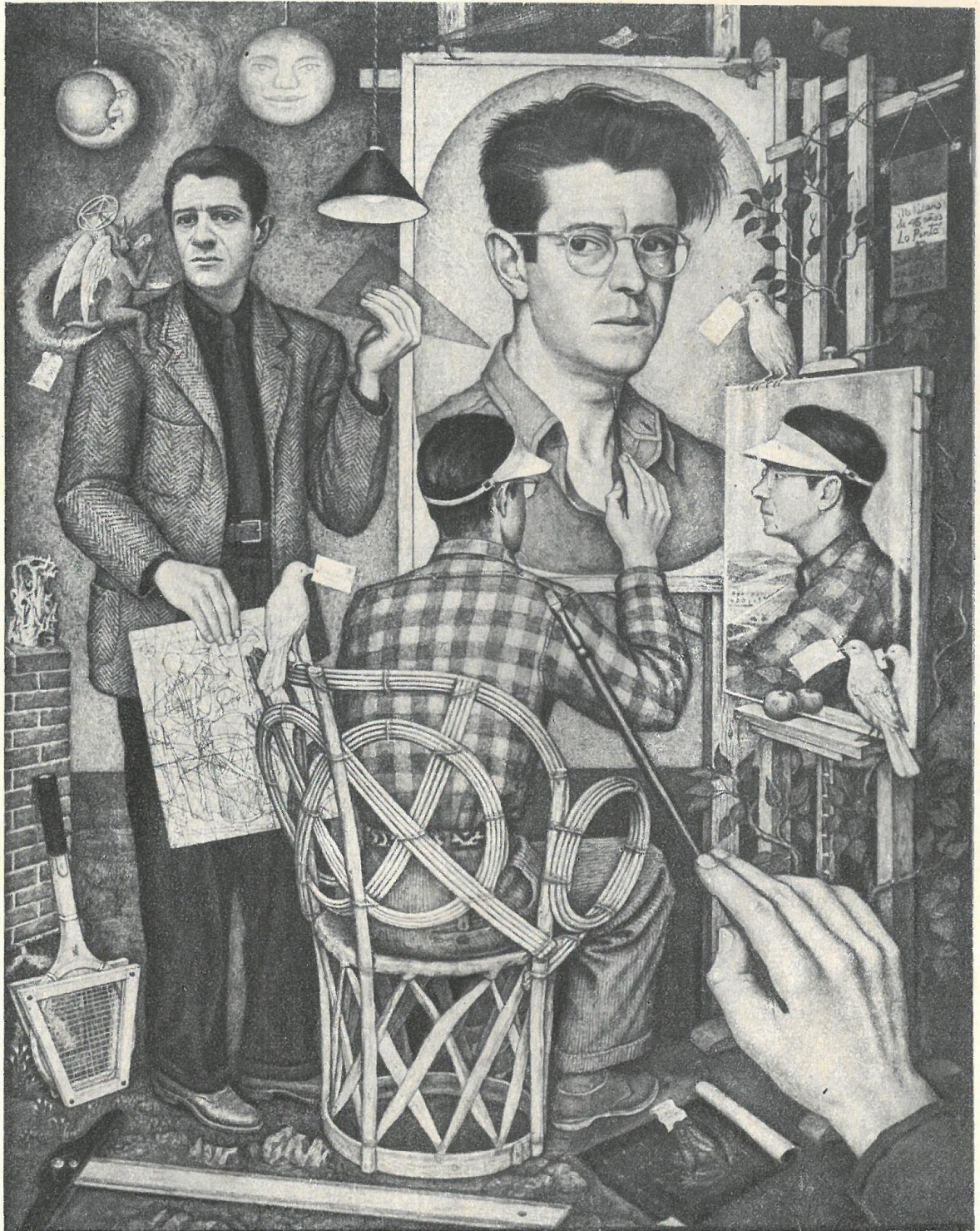
NICOLAS MORENO

Cacalotepetl

EZEQUIEL NEGRETE

Siew

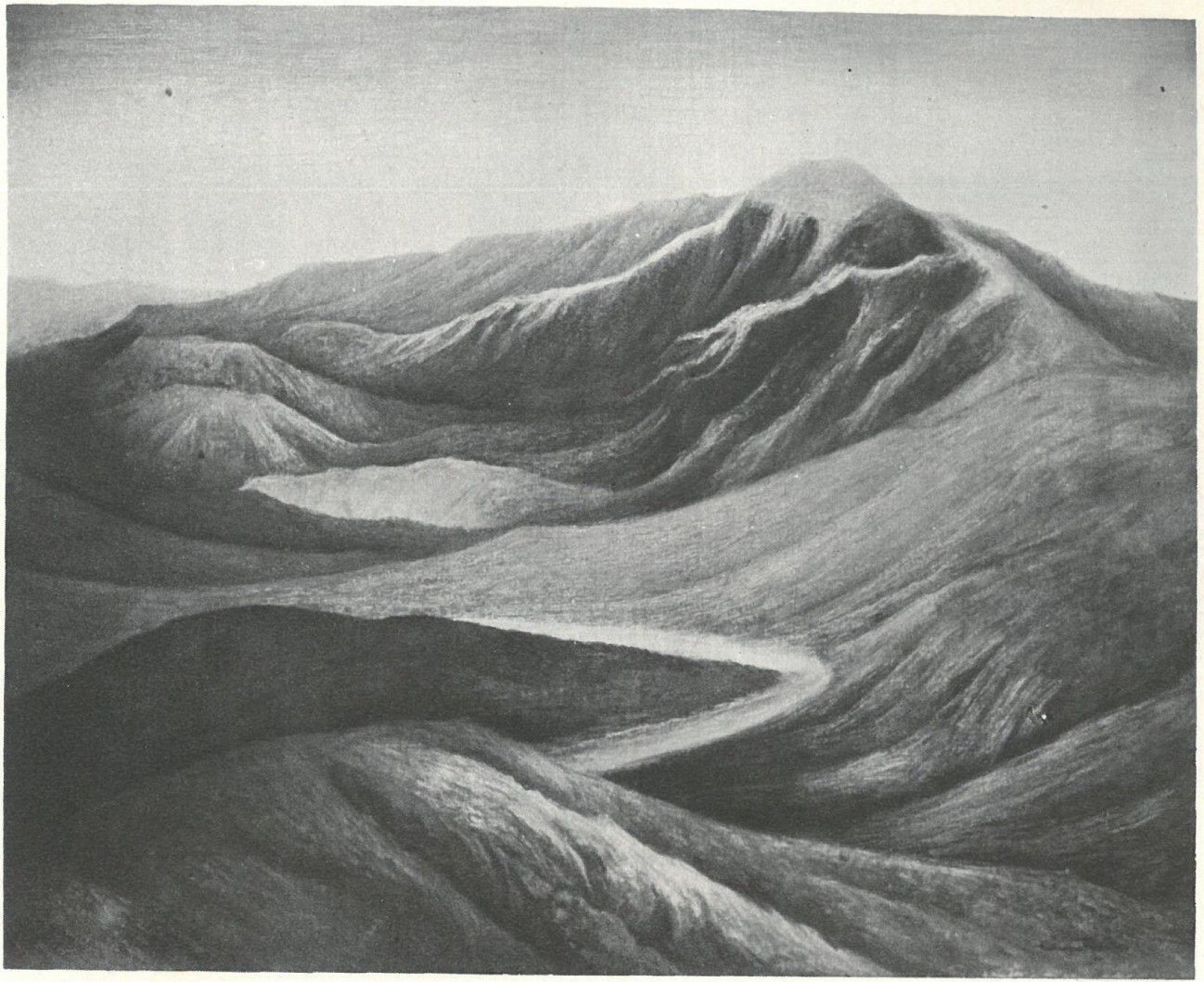
JUAN O'GORMAN

Autoportret

JOSÉ CLEMENTE OROZCO

Markietanki

CARLOS OROZCO ROMERO
Krajobraz

FANNY RABEL

Żałość bezbrzeżna

FEDÉRICO SILVA

Aby nie było wojny

ANTONIO RAMIREZ

W cegielni

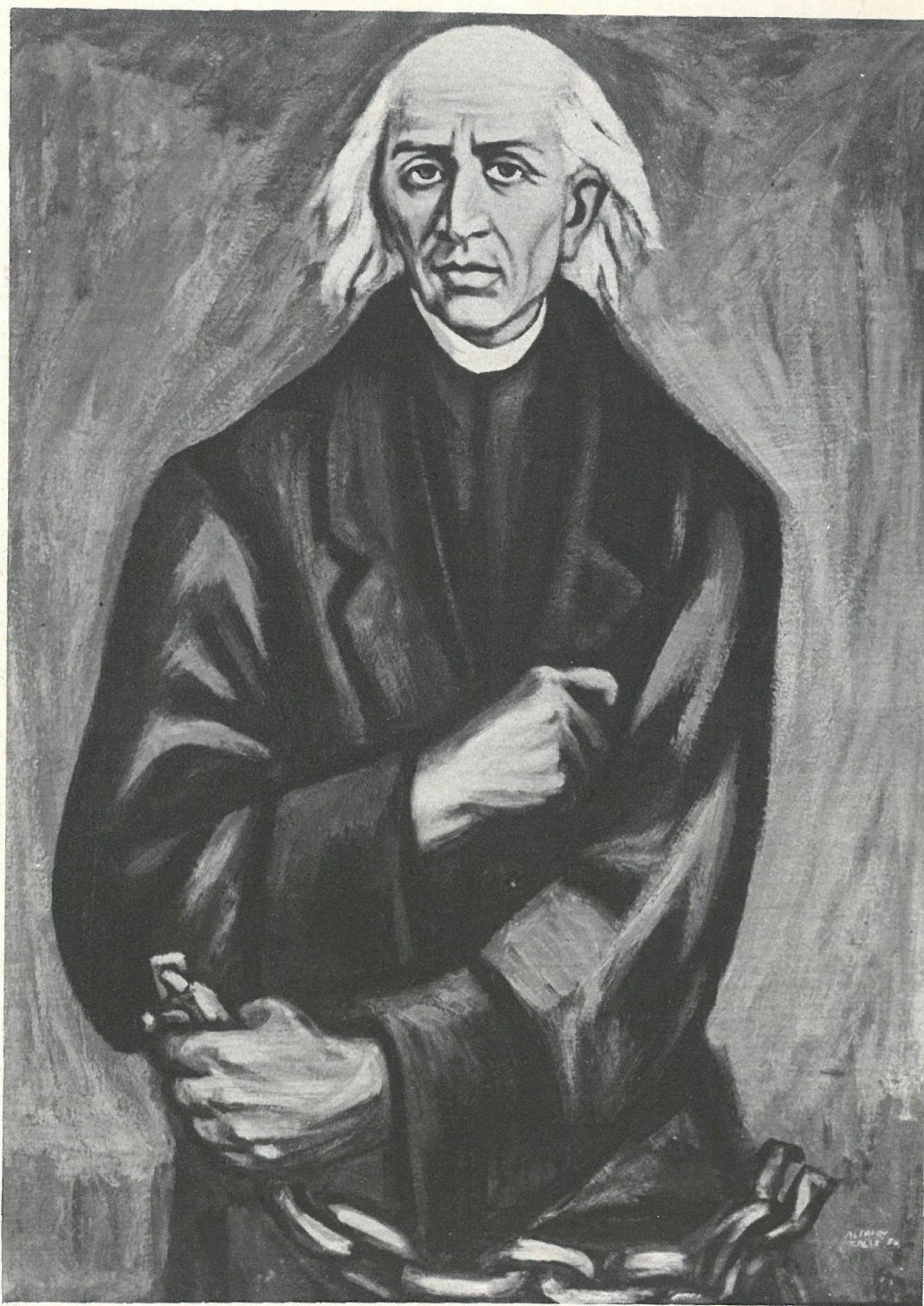
ROSENDO SOTO ALVAREZ

W obozie

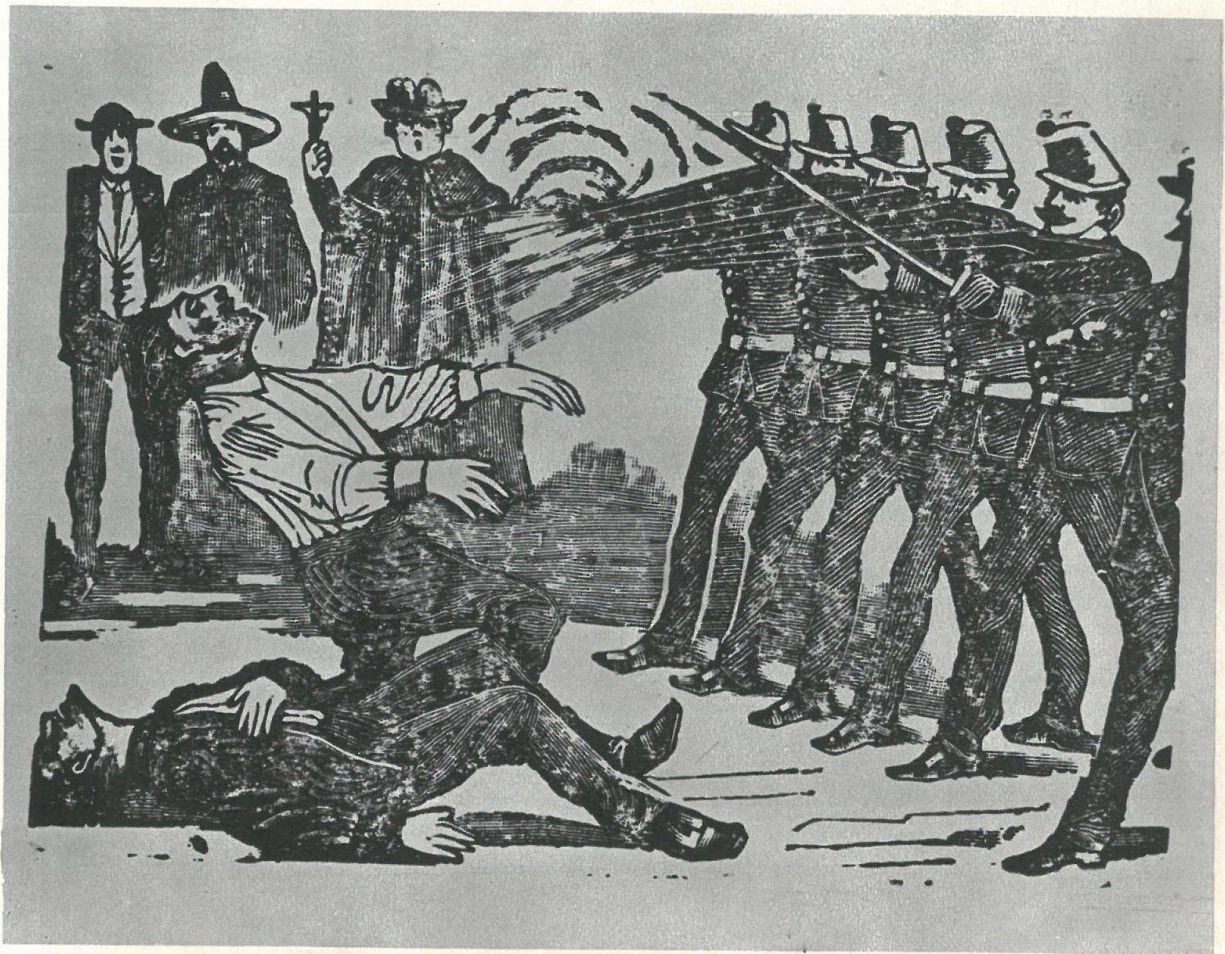

RAÚL VELAZQUEZ

„Pinata“ zabawka ludowa spotykana podczas adwentu

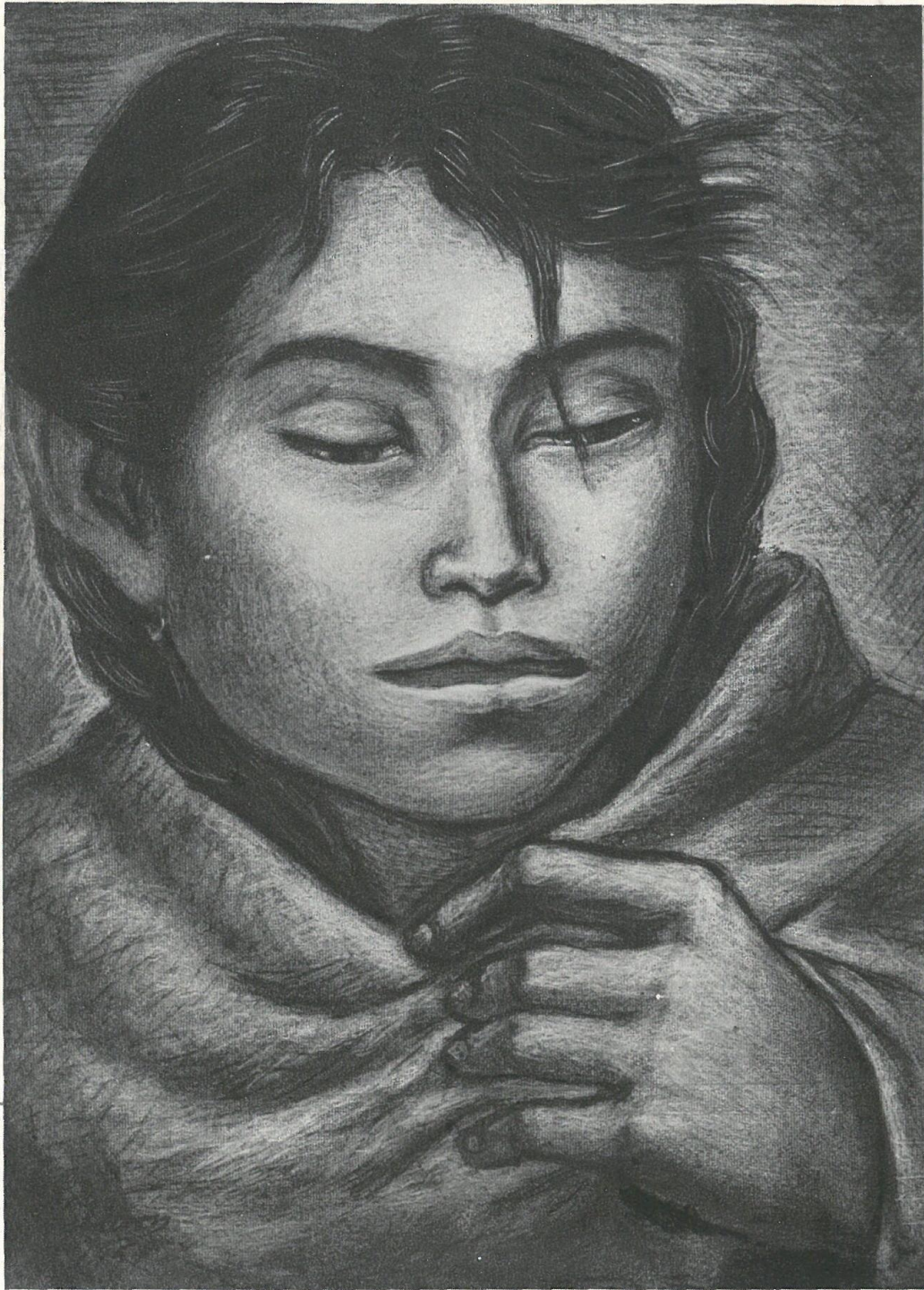

ALFREDO ZALCE
Hidalgo Wyzwoliciel

JOSÉ GUADALUPE POSADA

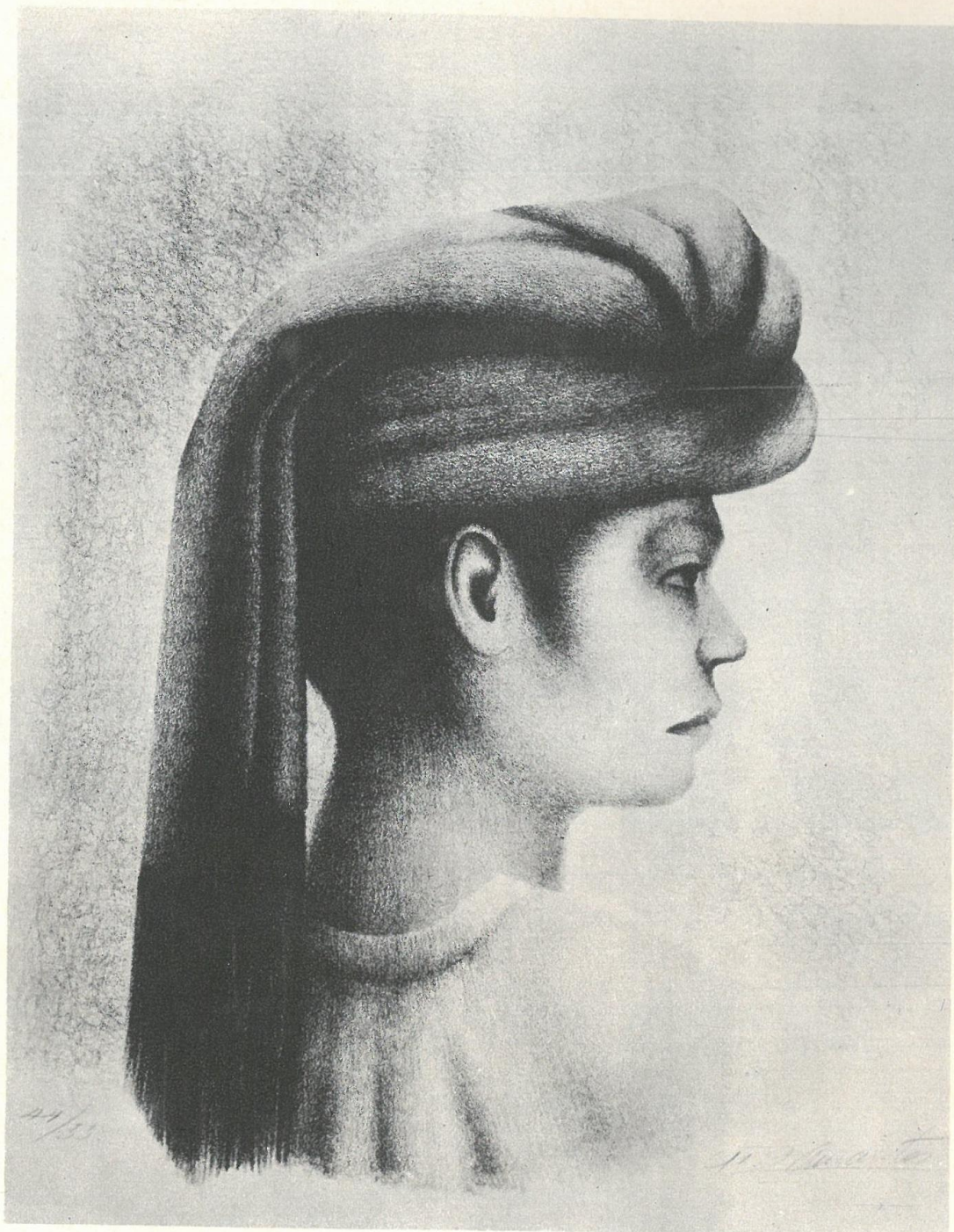
Rozstrzelanie

CELIA CALDERON
Dziewczynka z doliny Mezquital

OLGA COSTA
Kobieta z Tehuantepec

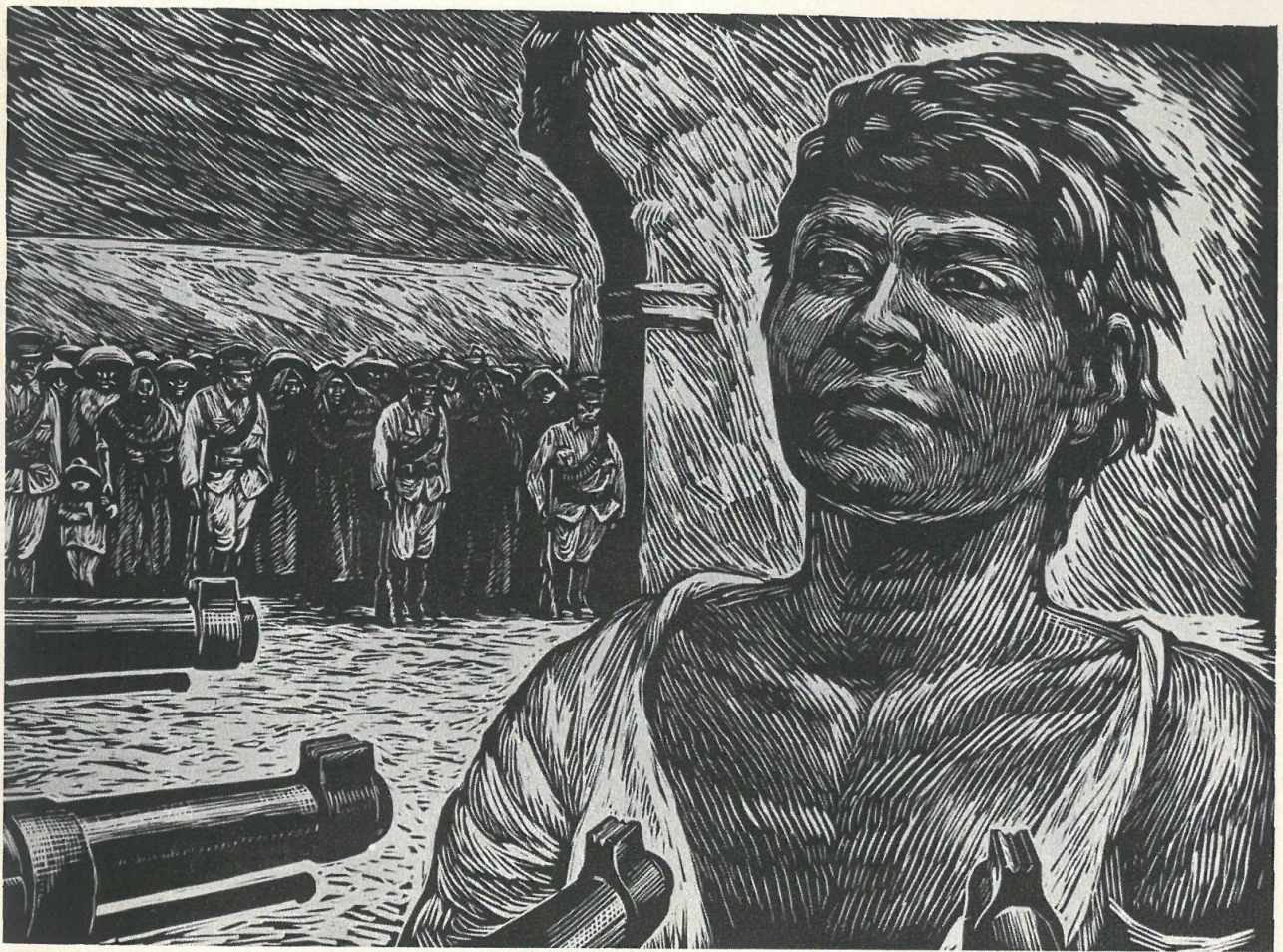
FRANCISCO DOSAMANTES

Oczekiwanie

GABRIEL FERNANDEZ LEDESMA

Śmierć Zapaty

LEOPOLDO MENDEZ

Rozstrzelanie

PABLO O'HIGGINS
Prezydent miasta Huilulco

EVERARDO RAMIREZ
Matka z dwojgiem dzieci

FERNANDO RAMIREZ OSORIO

Karnawał w Huejotzingo

8